

Ministerul Educației

art Klett

Tudora Pițilă
Cleopatra Mihăilescu

Educație civică

Clasa a III-a

Acest manual școlar este proprietatea Ministerului Educației.

Acest manual școlar este realizat în conformitate cu *Programa școlară aprobată prin Ordinul ministrului educației naționale nr. 5003/02.12.2014.*

116.111 – numărul de telefon de asistență pentru copii

Ministerul Educației

art Klett

Tudora Pițilă
Cleopatra Mihăilescu

Educație civică

Clasa a III-a

Manualul școlar a fost aprobat de Ministerul Educației prin ordinul de ministru nr. 4200/7.07.2021.
Manualul este distribuit elevilor în mod gratuit, atât în format tipărit, cât și în format digital, și este transmisibil timp de patru ani școlari, începând din anul școlar 2021 – 2022.

Inspectoratul Școlar

Școala/Colegiul/Liceul

ACEST MANUAL A FOST FOLOSIT DE:

Anul	Numele elevului	Clasa	Anul școlar	Aspectul manualului*			
				format tipărit		format digital	
				la primire	la predare	la primire	la predare
1							
2							
3							
4							

* Pentru precizarea aspectului manualului se va folosi unul dintre următorii termeni: nou, bun, îngrijit, neîngrijit, deteriorat.

* Cadrele didactice vor verifica dacă informațiile înscrise în tabelul de mai sus sunt corecte.

* Elevii nu vor face niciun fel de însemnări pe manual.

Referenți științifici:

conf. univ. dr. Antoaneta Firuța TACEA, Facultatea de Psihologie și Științele Educației, Universitatea București

prof. gr. I Niculina STÂNCULESCU, Școala Gimnazială nr. 79, București

Redactor-șef: Roxana Jeler

Redactor: Alina Bogdan

Corector: Theodor Zamfir

Tehnoredactori: Anca Vrănescu, Ionuț Bănuță

Ilustrator: Emanuel Pavel

Copertă: Alexandru Daș, Anca Chiriță

Credite foto: Dreamstime, Shutterstock

Activități digitale interactive și platformă e-learning: Learn Forward Ltd. Website: <https://learnfwd.com>

Procesare sunet: ML Systems Consulting

Voce: Alina Ioan

Credite video: Dreamstime, Shutterstock

Animații: Krogen Creative Studios

ISBN 978-606-076-342-0

Pentru comenzi vă puteți adresa Departamentului Difuzare

C.P. 12, O.P. 63, cod 014880, sector 1, București

Telefoane: 021.796.73.83; 021.796.73.80

Fax: 021.369.31.99

www.art-educational.ro

Toate drepturile asupra acestei lucrări sunt rezervate Editurii Art Klett.

Nicio parte a acestei lucrări nu poate fi reprodusă, stocată ori transmisă, sub nicio formă (electronic, mecanic, fotocopiere, înregistrare sau altfel), fără acordul prealabil scris al Editurii Art Klett.

© Editura Art Klett SRL, 2022

Argument

Dragi copii,

Vă invităm să porniți într-o călătorie minunată, al cărei scop este să vă dezvăluie o mulțime de lucruri despre voi și despre ceilalți.

Manualul de *Educație civică* vă ajută să pătrundeți într-o lume în care veți afla de ce bunătatea, respectul, sinceritatea, curajul, modestia și încrederea în ceilalți ar trebui să fie trăsăturile morale ale tuturor oamenilor.

Veți afla cum să vă comportați cu lucrurile, cu animalele și cu plantele din jurul vostru.

Veți recunoaște grupurile din care faceți parte, descoperind regulile după care se ghidează acestea și felul în care pot funcționa cel mai bine. Veți învăța să cooperați în cadrul grupului, să creați și să mențineți relațiile înfloritoare, care aduc lucruri pozitive tuturor celor implicați. Totodată, veți înțelege că toate persoanele au drepturi, dar și îndatoriri, și ce importanță au acestea.

Nu uitați că trăiți într-o lume frumoasă și că fiecare dintre voi are puterea de a o transforma într-un loc mai bun.

Vă urăm succes în această călătorie!

Autorii

Prezentarea manualului

Manualul este structurat în patru unități de învățare, ce prezintă, într-un mod atractiv și prietenos, conținuturile din cele două domenii din programa școlară: persoana și raporturile noastre cu lucrurile și ființele.

O unitate de învățare cuprinde lecții de predare, o lecție de recapitulare, o lecție de evaluare și câte o lectură relevantă pentru conținutul abordat.

Unitate 1 L2 Ce sunt animale și plantele?

Observăm

„Poveste pasăre și lăcustă cântăc?”

„Care sunt caracteristicile pe care le recunoaștem în mediul?”

„Ce responsabilități au ființele din mediul?”

„Ce informații putem afla dintr-o poveste?”

„Ce este rolul poveștii în viața noastră?”

„Cum putem să ne ajutăm să devenim mai responsabili?”

„Cum putem să devenim mai responsabili?”

Discuțăm

„Cum sunt diferite animale și plantele în mediul?”

„Care sunt caracteristicile pe care le recunoaștem în mediul?”

„Ce informații putem afla dintr-o poveste?”

„Cum putem să ne ajutăm să devenim mai responsabili?”

„Cum putem să devenim mai responsabili?”

Lucrăm în perechi

1. Grupăm animalele din lista următoare în tabelul din dreapta, pe baza caracteristicilor lor. Grupăm animalele în perechi, pe baza caracteristicilor lor. Grupăm animalele în perechi, pe baza caracteristicilor lor.

2. Realizăm o fișă despre fiecare animal, folosind imaginile din tabel.

Lucrăm în echipă

1. Stabilim data aniversării a unei persoane. Grupăm animalele în perechi, pe baza caracteristicilor lor. Grupăm animalele în perechi, pe baza caracteristicilor lor.

2. Alegem din lista următoare animalele care sunt cele mai potrivite pentru a trăi în mediul nostru. Grupăm animalele în perechi, pe baza caracteristicilor lor. Grupăm animalele în perechi, pe baza caracteristicilor lor.

Reținem

Animalele, plantele și mediul în jurul nostru sunt diferite. Animalele și plantele sunt diferite. Animalele și plantele sunt diferite. Animalele și plantele sunt diferite.

Peji moi mult

1. Trănim pe cât mai mult timp posibil în mediul nostru. Animalele și plantele sunt diferite. Animalele și plantele sunt diferite. Animalele și plantele sunt diferite.

2. Trănim pe cât mai mult timp posibil în mediul nostru. Animalele și plantele sunt diferite. Animalele și plantele sunt diferite. Animalele și plantele sunt diferite.

Unitate 4 Recapitulare

1. Poveste în cerc. Un elev citește o poveste în cerc. Un elev citește o poveste în cerc. Un elev citește o poveste în cerc.

2. Joc de rol. Elevii joacă un joc de rol pe baza poveștii. Elevii joacă un joc de rol pe baza poveștii. Elevii joacă un joc de rol pe baza poveștii.

3. Joc de rol. Elevii joacă un joc de rol pe baza poveștii. Elevii joacă un joc de rol pe baza poveștii. Elevii joacă un joc de rol pe baza poveștii.

4. Joc de rol. Elevii joacă un joc de rol pe baza poveștii. Elevii joacă un joc de rol pe baza poveștii. Elevii joacă un joc de rol pe baza poveștii.

Instrucțiuni de utilizare a manualului

Manualul cuprinde:
 varianta tipărită
 +
 varianta digitală similară cu cea tipărită, având în plus peste 115 AMII, activități multimedia interactive de învățare, cu rolul de a spori valoarea cognitivă

Activitățile multimedia interactive de învățare sunt de trei feluri și sunt simbolizate pe parcursul manualului astfel:

- AMII static, de ascultare activă și de observare dirijată a unei imagini semnificative
- Activitate animată, filmuleț sau scurtă animație
- Activitate interactivă, de tip exercițiu sau joc, în urma căreia elevul are feedback imediat

În debutul versiunii digitale a manualului, sunt prezente instrucțiuni detaliate cu privire la structura meniului și la modul de navigare.

Unitate 5 Evaluare

1. Observăm imaginea. Numărăm grupurile de care fac parte personaje din poveste.

2. Cum se schimbă mediul din căutarea noastră? Grupăm animalele în perechi, pe baza caracteristicilor lor. Grupăm animalele în perechi, pe baza caracteristicilor lor.

3. Cum se schimbă mediul din căutarea noastră? Grupăm animalele în perechi, pe baza caracteristicilor lor. Grupăm animalele în perechi, pe baza caracteristicilor lor.

Proiect: Expoziția

Formăm echipe de câte 4 - 5 elevi.

De ce vom realiza?

Realizăm o expoziție artistică cu materiale din natură.

De ce vom realiza proiectele?

Vom realiza proiectele realizate în cadrul de lucru și în urma activității, dintr-un cadru de lucru.

Cum vom lucra?

Se vor realiza activitățile de lucru: realizarea materialelor, realizarea proiectelor, realizarea proiectelor, realizarea proiectelor.

Leția de predare-învățare cuprinde o serie de rubrici care se completează reciproc, oferind o viziune integrată asupra temelor abordate.

Observăm

Este rubrica prin care debutează călătoria prin noile conținuturi. Imaginea-suport și întrebările îi dirijează pe elevi spre ideile principale ale temei.

Discuțăm

Rubrica aceasta îi ajută pe elevi să descopere conținuturile fiecărei lecții prin raportarea la întâmplări din viața reală sau la viața din povești, povestiri și poezii.

Lucrăm în perechi

Rubrica propune teme de lucru ușoare și atractive pentru activitatea în perechi. Elevii vor aplica conținuturile abordate în rubricile anterioare.

Lucrăm în echipă

Această rubrică îi unește pe elevi în grupuri mici. Activitățile propuse sunt la un alt grad de dificultate și se creează relații de colaborare și ajutor reciproc.

Reținem

Rubrica sintetizează conținuturile lecției și termenii-cheie pe care trebuie să-i rețină elevii.

Poți mai mult

Rubrica aceasta conține câteva exerciții propuse pentru rezolvarea individuală. Titlul ei sugerează încrederea în capacitatea elevilor de a aplica deprinderile de rezolvare a unor situații și de a depăși dificultățile.

Portofoliu

Aici sunt propuse teme pentru aplicarea cunoștințelor însușite, într-un mod plăcut și interesant, în raport cu competențele vizate de programa școlară.

Joc/Joc de rol

Rubrica aceasta îi implică pe elevi în învățarea pe baza experienței proprii. Ajută la formarea modului de a gândi, a simți și a acționa pentru rezolvarea unor situații-problemă.

Metodele complementare de evaluare utilizate sunt: portofoliul, proiectul, observarea sistematică a activității și comportamentului elevilor (liste de control, fișe de observare, scări de verificare), autoevaluarea, investigația.

Lucrăm în perechi

- Membru familia sunt rudele tale mai apropiate. Ce simțuri arești în timp ce vorbești? Ce ai de spus membrilor familiei tale? Prezintă-le un desen realizat.
- Discută împreună cu colegii de bancă despre toate acestea.
- De la cine te faci prieten, prietenă, apoi de cineva sărăcuțică, sărăcuțică, care vorbește aceeași limbă? Scrie-le un mesaj, o scrisoare, din care să rezece din căutări, din și dintr-unul.

Lucrăm în echipă

- Cum se pot împărtăși cărți din librărie? Explică-le.
- Traiește în lumea cărților și în viața reală. Cum s-ar putea să fie?

Reținem

Descrie un diferentă între un cititor și un scriitor. Scrie un text în care să descrii un cititor și un scriitor. Scrie un text în care să descrii un cititor și un scriitor.

Poți mai mult

- Alături de cine ai citit? Scrie un text în care să descrii un cititor și un scriitor.
- Alături de cine ai citit? Scrie un text în care să descrii un cititor și un scriitor.

Portofoliu

Realizează o fișă cu titlul „Cărțile mele preferate”. Scrie în ea numele cărților și autorii. Scrie un text în care să descrii o carte și un cititor.

Proiect. Expoziția

Formează echipe de câte 4 – 5 elevi.

De ce vom lucra în echipă?

Deoarece, scopul nostru este să realizăm o expoziție din natură.

De ce vom realiza proiectul?

Vom realiza proiectul realizat în cadrul de Limba și Literatură română, Știință, Educație civică, Arte vizuale și activități practice.

Cum vom lucra?

Se vor împărtăși sarcinile de lucru: pregătirea materialelor, film, ilustrații, planșe, broșuri, prezentări, jocuri de rol, scenarii, cântece, activități culturale, activități, colaj de cărți, ilustrații, filme, filme de la televizor, activități practice, prezentări din natură și activități.

Completăm fișă

1. Cum pot influența plantele și animalele viața noastră? Lucrăm în perechi, pentru a da câștig multului răspuns. Prezintă la colegii tăi rezultatul muncii.

2. Observă imaginea din natură. Descrie-o în cuvintele tale. De ce 4 – 5 sursoare, reflectă la influența animalelor și plantelor în natură.

3. Transcrie fișa model pe care ai completat-o în grup cu ceilalți colegi.

Investigație

Realizează o investigație, completează fișa, cu titlul „Investigația”. Scrie pe care te la în bibliotecă. Scrie pe care te la în bibliotecă. Scrie pe care te la în bibliotecă.

Realizat		Prezentat		Evaluat	
Titlul		Autor		Mark	
1					
2					
3					

1. Aplicarea unor norme de conduită în viața cotidiană	
1.1. Explorarea calității de persoană pe care o are orice om	
1.2. Identificarea unor trăsături morale definitorii ale persoanei	
1.3. Explorarea grupurilor mici și a regulilor grupului	
2. Manifestarea unor deprinderi de comportament moral-civic în contexte de viață din mediul cunoscut	
2.1. Recunoașterea unor atitudini în raport cu lucrurile, cu plantele și animalele	
2.2. Manifestarea unor atitudini pozitive în raport cu lucrurile, cu plantele și animalele	
2.3. Explorarea unor relații existente între oameni în cadrul grupului	
3. Cooperarea cu ceilalți pentru rezolvarea unor sarcini simple de lucru, manifestând disponibilitate	
3.1. Relaționarea pozitivă, în grupuri mici, pentru rezolvarea unor sarcini simple de lucru	
3.2. Participarea la acțiuni în grupuri mici, prin asumarea de drepturi și îndatoriri	
*3.3. Participarea la proiecte simple cu conținut moral-civic, în cadrul clasei, al școlii sau al comunității locale	

Cuprins

UNITATEA 1. Lucruri, plante, animale, persoane

1. Ce sunt lucrurile?	8
2. Ce sunt animalele și plantele?.....	10
3. Ce înseamnă să fim persoane?.....	12
4. Nevoia de lucruri	14
5. Nevoia de plante și animale	16
6. Nevoia de ceilalți.....	18
Recapitulare	20
Evaluare	22
Sugestii pentru lectură	24
Proiect. Expoziția	26

UNITATEA 2. Relații, atitudini, comportamente

1. Lucruri care ne exprimă	28
2. Relații și atitudini față de lucruri (I).....	30
3. Relații și atitudini față de lucruri (II)	32
4. Prieteni necuvântători.....	34
5. Atitudini față de plante și animale (I)	36
6. Atitudini față de plante și animale (II).....	38
Recapitulare	40
Evaluare	42
Sugestii pentru lectură	44
Proiect. Materiale reciclabile	46

UNITATEA 3. Relații, atitudini, comportamente față de oameni

1. Încrederea și lipsa de încredere.....	48
2. Respectul și lipsa de respect.....	50
3. Curajul și lipsa de curaj	52
4. Bunătate și răutate	54
5. Despre adevăr și minciună	56
6. Modestia și lipsa de modestie	58
Recapitulare	60
Evaluare	62
Sugestii pentru lectură	64

UNITATEA 4. Oameni împreună

1. Acasă	66
2. La școală	68
3. La joacă.....	70
4. Prieteni	72
5. Drepturi și îndatoriri.....	74
Recapitulare	76
Evaluare	77
Recapitulare finală	78
Evaluare finală.....	79
Mic dicționar.....	80

Unitatea

Lucruri, plante, animale, persoane

Ce vom descoperi împreună?

- Ce sunt lucrurile?
- Ce sunt animalele și plantele?
- Ce înseamnă să fim persoane?
- Nevoia de lucruri
- Nevoia de plante și animale
- Nevoia de ceilalți

■ **Recapitulare**

■ **Evaluare**

■ **Sugestii pentru lectură**

■ **Proiect. Expoziția**

Observăm

„Omul cinstește haina, nu haina pe om.“

- Ce lucruri recunoașteți în imagine?
- Cine credeți că a realizat aceste lucruri?
- Ce importanță are fiecare dintre acestea?
- Ce sunt lucrurile personale? De ce credeți că le numim așa?
- Este important să avem grijă de lucrurile noastre? Argumentați.

Discutăm

„În odaia fetelor nu era nimeni. Intrase bunica, lăsând pe scaun geamantanul ușor al Monicăi și ieșise trântind ușa, după ce se uitase în oglinda ovală a șifonierului. În geamantan așteptau portretul bunicii și o păpușă să vadă noua locuință a Monicăi.

Monica, așezată în sufragerie la masă, pe un scaun cu două perne dedesubt, **mânca frumos cu șervețelul agățat de pieptarul rochiței.**“

(după Ionel Teodoreanu, *La Medeleni*)

- Ce lucruri se găsesc în odaia fetelor, așa cum este descris în text?
- Ce importanță are fiecare dintre aceste lucruri?
- Discutați despre înțelesul enunțului colorat din fragmentul dat.
- Spuneți două reguli de comportament la masă.
- Povestiți-le colegilor despre lucrurile personale din dormitorul vostru, precizând:
 - denumirea fiecărui lucru;
 - de unde le aveți;
 - importanța lor;
 - grija acordată;
 - amintirile pe care vi le trezesc;
 - motivul pentru care vă plac sau nu.
- Ce obiecte considerați că nu ar trebui să existe în camera voastră? De ce?

Lucrăm în perechi

1. Scrieți denumirile unor lucruri care se pot face din piatră sau din lemn.
2. Ce meserii au oamenii care transformă aceste materiale în lucruri?

Lucrăm în echipă

1. Piatra, lemnul, lutul au trecut prin diferite transformări pentru a deveni lucruri de care omul are nevoie.
 - Credeți că au simțit ceva în timpul transformării? De ce?
 - Considerați că acestea gândeau că omul le va da o întrebuințare? Motivați răspunsurile date.
2. Explicați înțelesul cuvântului „lucru“ din enunțurile următoare:
 - *Mi-am cumpărat un lucru.*
 - *Am avut de lucru trei probleme.*
 - *Articolul pentru revistă este în lucru.*

Reținem

În jurul nostru se găsesc lucruri și ființe. Lucrurile sunt corpuri fără viață. Ele sunt create de om sau de către natură. Lucrurile create de om au diferite întrebuințări. Unele lucruri din jurul nostru pot fi folosite doar de noi. Acestea se numesc *lucruri personale*.

Poți mai mult

1. Citește cuvintele, apoi scrie câte un enunț cu fiecare dintre cele care denumesc lucruri: *cretă, Ioana, creion, furnică, barcă, pietriș, Dâmbovița, rândunică*.
2. Scrie o listă cu câteva lucruri pe care ai dori să le confecționezi. Explică alegerea făcută.
3. Precizează pe care dintre lucrurile aflate în jurul tău nu ai dori să le folosești. Argumentează.

Portofoliu

- Culege cel puțin patru ghicitori despre lucruri care sunt folosite zilnic.
- Realizează o fișă cu informații și imagini despre aceste lucruri.

Autoevaluare

• Ai cules patru ghicitori?	DA / NU	• Ai selectat imagini?	DA / NU
• Ai scris informații?	DA / NU	• Ai lucrat îngrijit?	DA / NU

Observăm

„Fiecare pasăre își iubește cuibul.“

- Care sunt viețuitoarele pe care le recunoașteți în imagine?
- Ce importanță are fiecare dintre ele pentru noi, oamenii?
- Ce alte viețuitoare mai cunoașteți? De ce au ele nevoie pentru a crește, a se dezvolta și a se înmulți?
- Discutați despre ocrotirea plantelor și a animalelor.

Discutăm

„Zboruri de găze cu aripi străvezii, cu aripioare albastre se încrucișau, fluturi jucau pe deasupra ierbii dese, în care începeau să se îngrămădească mireisme calde. Și într-un covru scurmat în pământ, între frunze și păiuș, sta un iepure roșcat, pitit pe labe, cu urechile lăsate pe spatele gheboșat. În mângâierea căldurii dormita; își lumina ochii deodată, apoi îi întuneca încet și-și mișca botul crăpat, ca-ntr-un vis.

Pe cărări, înlăuntru, era încă umezeală. Numai ici-colo, mișcarea vieții: răzbătea o chemare nedeslușită moale, stinsă; o gârneață subțire se clătina încet; foșneau un timp foile galbene ale anilor trecuți.

Pe la amiază, începu un glas de corn să adie din poiană în poiană. Bătaia copoilor răspunse răsunător: *chiaf! chiaf!* Se auziră și voci omenești. Și pe poteci, din lumină, intrară, cercetând cu ochii desigurile, doi oameni.“

(după Mihail Sadoveanu, *În pădurea Petrișorului*)

- Care sunt viețuitoarele prezentate în fragmentul dat?
- Ce părere aveți despre comportamentul viețuitoarelor descrise?
- Cum ar fi mediul înconjurător fără plante și animale? Argumentați răspunsul.
- Cum pot influența plantele și animalele viața omului?

Lucrăm în perechi

1. Grupați viețuitoarele din lista următoare în tabelul dat: ardei, pelican, ciuboțica-cucului, mușețel, cal, zebra, mușcată, gura-leului, fazan, tei, sunătoare, privighetoare, pisică, cartof, coada-șoricelului.

Plante	Animale	Păsări

2. Realizați o fișă despre *Nevoile plantelor, animalelor și păsărilor*.

Lucrăm în echipă

1. Stabiliți dacă animalele au familie. Dați exemple.
2. Alegeți dintre acțiunile din lista dată pe cele specifice numai oamenilor: crește, gândește, învață, scrie, se deplasează, se hrănește, se joacă, vorbește, se înmulțește.

Reținem

Animalele, păsările și plantele au viață. Ele sunt ființe, ce au nevoie de hrană, apă, condiții de viață care să le asigure creșterea, dezvoltarea, înmulțirea. Plantele, animalele, păsările nu pot realiza acțiuni care sunt specifice doar oamenilor. Spre exemplu, ele nu gândesc, nu vorbesc, nu învață, nu scriu, nu citesc.

Poți mai mult

1. Transcrie pe caiet numai enunțurile adevărate.
 - Plantele nu au viață.
 - Animalele și păsările se înmulțesc.
 - Plantele, animalele și păsările sunt ființe.
 - Fără hrană, viețuitoarele nu pot trăi.
2. Scrie câte o propoziție despre o plantă preferată sau un animal preferat de tine. Argumentează-ți alegerea.

Concurs

- Formați trei echipe. Membrii fiecărei echipe vor descrie, pe rând, prin cuvinte, gesturi, mimică, o anumită plantă, o pasăre și un animal. Membrii celorlalte echipe vor ghici despre ce este vorba.
- Se acordă timp de gândire **1 minut**. Fiecare răspuns corect valorează **5 puncte**. Câștigă echipa care acumulează cele mai multe puncte.

Observăm

„Oamenii, ca degetele, nu seamănă unii cu alții.“

- Ce observați în imagine?
- Care sunt ființele ilustrate?
- Ce face băiatul?
- Ar putea pisica să facă aceleași acțiuni pe care le face copilul? De ce?
- Care dintre personajele ilustrate ar putea face curățenie în cameră?
- Cine ar fi putut să spargă vaza? De ce?

Discutăm

„Cățelul porni înainte, adulmecând prin iarbă. Copilița băgă de seamă că de-o parte și de alta a cărării florile își plecaseră capetele și dormeau. Într-un colț de umbră îi apărură luminiță.

– Acolo trebuie să fie o căsuță pentru noi, murmură duduia Lizuca.

Apropiindu-se de lumina licuriciului, cunoscă că se afla lângă o scorbură de răchită bătrână. Pletele lungi ale ramurilor cădeau către ea și se clătină alene.

– Asta-i o casă foarte bună, mormăi Patrocle.

Atunci Lizuca își ceru voie de la răchită:

– Mătușă răchită, șopti ea cu sfială, ne dai voie să intrăm în casă la mătă?

Răchita o mângâie lin și îi dădu drumul în scorbură.

– Aicea-i foarte bine, Patrocle, grăi fetița, cuibărindu-se.“

(după Mihail Sadoveanu, *Dumbrava minunată*)

- Care sunt ființele prezentate în acest fragment?
- Prin ce se aseamănă și prin ce se deosebesc ele?
- Care dintre ființe credeți că este o persoană? Motivați răspunsul.

Lucrăm în perechi

1. Scrie trei trăsături ale colegului de bancă. Argumentează. Cere-i colegului tău părerea despre ceea ce ai scris despre el. Discutați.

Lucrăm în echipă

1. Formați trei echipe. Un elev scrie o calitate și un defect care îl definesc. Ceilalți vor aduce completări.
 - Accepți prezentarea făcută de colegi? De ce?
 - Ai descoperit și alte trăsături? Cum le consideri?
 - Comunică-le celorlalți colegi descrierea echipei.

Reținem

Oamenii, plantele, animalele au viață. Ele sunt ființe. Dintre acestea, numai oamenii gândesc, au sentimente, au voință, vorbesc, muncesc. Oamenii sunt persoane.

Fiecare om are calități și defecte.

Orice om are o părere despre sine. Uneori, părerea despre sine a cuiva nu se potrivește cu părerea celorlalți.

Poți mai mult

1. Scrie în dreptul fiecărui nume din șirul dat câte o acțiune pe care doar oamenii o pot face: *Sorina, Elena, Victor, Alexandru*. **Exemplu:** *Andrei citește*.
2. Transcrie doar acțiunile pe care plantele și animalele nu le pot îndeplini: *respiră, mănâncă, învață, cântă, vorbește, merge, muncește, explică, râde, se înmulțește, iubește*.
3. Scrie-i un bilet colegului tău, în care să îi prezinți părerea ta despre el.

Portofoliu

- Fiecare copil primește câte o coală de hârtie. În prima jumătate a foii, elevii vor nota patru aspecte (calități personale, activități, abilități etc.) la care sunt foarte buni. Pe cealaltă jumătate a foii vor nota lucrurile pe care ar dori să le învețe și vor scrie despre ajutorul de care au nevoie în acest scop.
- Până la sfârșitul anului școlar, fiecare copil își va completa în fișă progresele făcute, pe care, înainte de vacanța de vară, le va evalua împreună cu familia și cu învățătoarea/învățătorul.

Observăm

„Acul este mic, dar scumpe haine coase.“

- Ce lucruri observați în ilustrație?
- De cine au fost create acestea?
- Care sunt activitățile la care sunt folosite aceste lucruri?
- Cum le influențează viața oamenilor?
- Ce lucruri din imagine puteți întâlni în alte situații din viața zilnică? Motivați.

Discutăm

„Un copil avea multe jucării, dar se plictisea repede de ele. Într-o zi, tatăl i-a adus o cutie cu plastilină.

Copilul s-a minunat câte lucruri a obținut din frământarea plastilinei: o minge, o casă, o mașină, un avion [...].“

(după Victor Sivetidis, *Cel mai bun prieten*)

„Într-o seară, după plecarea copiilor, învățătorul puse totul în ordine pe catedră. Tabla a fost ștersă, ușile închise. Pe bănci nu se vedea nimic. Doar un vârf de creion ascuns într-un colț sau o peniță fără vârf, lângă o călimară.“

(după Pierre Gamarra, *Cuvinte vrăjite*)

„Bunicul a isprăvit de pregătit pentru lucru toate uneltele. Mie mi-a dat grebla, Gabi a luat furca, Paul a primit o foaie mare de plastic, iar Irinei i-a dat foarfecele de tăiat crenguțe.“

(după Ion Gugiuman, *Grădina bunicului*)

- Care este rolul lucrurilor din fiecare fragment literar?
- Numiți lucrurile care trebuie mânuite cu mare atenție.
- De ce este necesar ca omul să învețe, să lucreze și să se recreeze?

Lucrăm în perechi

1. Discutați înțelesul proverbului *Cartea este o comoară de învățături*. Enumerați și alte obiecte folosite la școală. Prezentați importanța fiecăruia.
2. Spuneți numele unor meserii care vă plac.
 - Precizați numele uneltelor, al lucrurilor folosite în aceste meserii. Care este rolul acestora?

Lucrăm în echipă

1. Căutați și selectați ghicitori despre lucruri și meserii.
 - Realizați desene potrivite pentru aceste ghicitori.
 - Alegeți cele mai reușite desene și realizați o expoziție.

Reținem

Omul creează și produce diverse lucruri pe care le folosește în activități variate, cum ar fi jocul, munca, învățătura. Pentru a fi utilizate o perioadă lungă de timp, acestea trebuie folosite cu grijă.

Unele lucruri trebuie mânuite cu atenție, pentru a înlătura pericolul de accidente în timpul utilizării.

Poți mai mult

1. Scrie numele a trei lucruri pe care orice copil le folosește în activitatea lui de școlar.
2. Care sunt lucrurile din casă pe care un copil nu are voie să le folosească fără supravegherea unui adult? Argumentează.
3. Ordonează lucrurile din lista dată, începând de la cel care are cea mai mare importanță pentru tine: *tren, creion, periuță de dinți, computer, telefon, televizor, carte*. Argumentează.

Joc

Fiecare participant desenează pe o coală de hârtie o activitate preferată. Apoi va explica în fața celorlalți jucători de ce îi place această activitate.

În finalul jocului se va discuta despre diversitatea lucrurilor pe care oamenii le pot face și diferențele dintre activitățile acestora, despre ce au aflat nou jucătorii despre sine și despre ceilalți.

Observăm

„Nu rupe floarea, dacă vrei să vezi rodul ei.“

- Ce animale și plante recunoașteți în imagine?
- Ce fel de animale sunt acestea?
- Considerați că viața omului ar fi posibilă fără plante și animale?
Argumentați.
- Animalele din imagine ar putea trăi fără plante?
De ce?

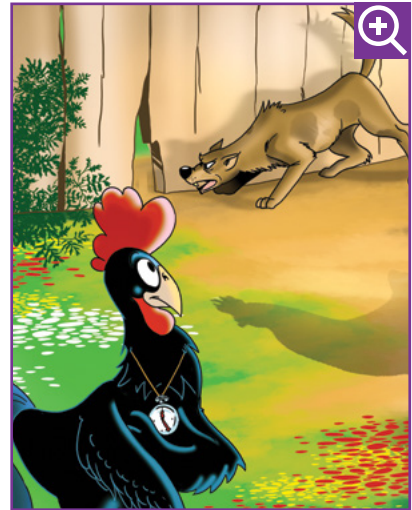
Discutăm

„Curtea mea e la țară, pe malul unei ape. Pe gardul de cătină stau vrăbii. Ici-colo se țese tulpina de rochița-rândunicii. Din loc în loc se înalță plopi bătrâni, iar înăuntru se văd tufe de pomușoară și agrișe.

În curte am păsări multe și felurite. Cucoșul acela negru e ceasornicul curții mele. E țanțoș, cu pintenii arcuiți, cu platoșa penelor oțelii, gata ca de luptă. Bibilica aleargă dintr-un colț în altul. Gâștele albe se înșiră una după alta, într-un cârd războinic. Găinile se strâng la un loc și privesc iscoditoare.

Auzim un lătrat. E Dudaș, Dudașache, dulăul păzitor. Acuma cercetează gardul dacă nu are vreo gaură prin care să se poată strecura cineva înăuntru curții. Când găsește o deschizătură, se oprește și latră – dă de veste.“

(după Emil Gârleanu, *În curtea mea*)

- Care sunt plantele și animalele prezentate în text?
- Are nevoie omul de aceste plante și animale?
- Ce rol are cocoșul? Dar câinele Dudaș?
- Ce fel de animale sunt vrăbiile?
- Sunt vrăbiile folositoare omului? De ce?
- Ce fel de animale sunt celelalte păsări menționate în text?

Lucrăm în perechi

1. Explicați de ce omul îngrijește plante și animale în gospodărie.
2. Ce legătură există între plante, animale și om?
Cum influențează plantele și animalele modul de viață al omului?

Lucrăm în echipă

1. Precizați:
 - plantele medicinale pe care le cunoașteți;
 - pentru ce sunt acestea folosite;
 - dacă este necesar să le ocrotim.Motivați răspunsurile voastre.
2. Realizați o fișă cu ghicitori despre plantele și animalele de care are nevoie omul.

Reținem

Omul are nevoie de plante și de animale. El are foloase diferite de la multe dintre acestea. Pământul are numeroase bogății, pe care ni le-a dăruit. Noi, oamenii, ar trebui să avem grijă de el. Protejarea mediului este una dintre datoriile importante ale omului.

Poți mai mult

1. Observă imaginile alăturate. Scrie un scurt text cu titlul *Drumul laptelui*.
2. Alcătuește o listă cu plante și animale îndrăgite de tine. Precizează ce foloase îi aduc acestea omului.
3. Dă exemple de texte literare cunoscute de tine, în care plantele și animalele se dovedesc a le fi de folos oamenilor.

Portofoliu

- Realizează o fișă cu titlul *Plantele și animalele, prieteni ai omului*. Fișa va conține ilustrații și informații cu și despre plante și animale cunoscute de tine.

Recomandări de lectură

- Poezia *Salata și spanacul*, de Vladimir Pop Mărcanu
- Volumul de povestiri *Din lumea celor care nu cuvântă*, de Emil Gârleanu
- Volumul *Fram, ursul polar*, de Cezar Petrescu

Observăm

„Pasărea după pene,
iar omul după prieteni
se cunoaște.“

- Ce reprezintă ilustrația alăturată?
- Pot trăi oamenii în singurătate? Explicați.
- Este important ca oamenii să se viziteze între ei? Argumentați.
- Care sunt regulile de politețe pe care le respectăm atunci când mergem în vizită la cineva? De ce este bine să respectăm aceste reguli?

Discutăm

Convenția cu privire la drepturile copilului a fost adoptată de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite în data de 20 noiembrie 1989.

Conform prevederilor Convenției, copilul trebuie tratat cu respect, iar statele care au semnat Convenția sunt obligate să îi asigure cele mai bune condiții de dezvoltare, să îi respecte drepturile și să îl protejeze.

Drepturile copilului prevăzute în Convenție trebuie să fie aplicate tuturor copiilor, fără discriminare. Astfel, fiecare copil are dreptul la viață, dreptul la un nume și o naționalitate, dreptul de a-și exprima liber ideile, dreptul la educație și la o dezvoltare armonioasă, dreptul la îngrijire medicală, dreptul de a fi protejat împotriva oricărei forme de violență, abuz sau neglijență, dreptul la joacă și timp liber.

- Ce drepturi ale copilului sunt prevăzute în Convenție?
- Care dintre copii se bucură de aceste drepturi?
- Care sunt asemănările și deosebirile dintre persoanele ilustrate?
- Ce credeți că înseamnă o viață decentă pentru un copil? Dar o viață demnă?

Lucrăm în perechi

1. Membrii familiei sunt rudele cele mai apropiate.
 - Ce asemănări există între membrii familiei tale? Prin ce vă diferențiați? Cu care dintre membrii familiei te înțelegi cel mai bine? Argumentează.
 - Discută împreună cu colegul de bancă despre toate acestea.
2. Din clasa ta fac parte, probabil, elevi de aceeași vârstă, cetățenie, care vorbesc aceeași limbă.
 - Grupați, într-un tabel, alte asemănări dintre voi și colegii de clasă, dar și deosebiri.
 - Citiți răspunsurile din tabel în fața colegilor.

Lucrăm în echipă

1. Cum se pot împrieteni copiii din țări diferite? Explicați.
2. Țara noastră se învecinează cu alte state. Care sunt acestea? Ce limbă vorbesc locuitorii fiecărui stat vecin?

Reținem

Oamenii se diferențiază între ei, chiar dacă au trăsături comune, prin: sex, vârstă, înfățișare, limbă, religie, obiceiuri, ocupații, preferințe. Oamenii sunt egali între ei, au aceleași drepturi și îndatoriri. Orice om are dreptul să își exprime în mod liber părerea.

Poți mai mult

1. Scrie trei trăsături pe care ar trebui să le aibă o persoană pentru a fi prietenul tău. Argumentează.
2. Ai auzit despre oameni care au altă religie? Dă exemple. Cum te porți cu aceștia? De ce?
3. Ai dori să ai ca prieteni copii din alte țări? De ce? Scrie-i o scrisoare imaginară unuia dintre aceștia.

Portofoliu

- Realizează o fișă cu titlul *Copii din alte țări ale lumii*. Lipește pe ea ilustrații decupate din ziare și reviste.

Autoevaluare

Verifică dacă:

- ai scris titlul fișei;
- ai lipit cât mai multe ilustrații;
- ai aranjat materialele cât mai atractiv;
- ai lucrat îngrijit.

1. Scrie, dintre cuvintele date, numai pe acelea care denumesc ființe: *pantof, barză, urs, Adrian, minge, Dunărea, narcisă, fată, băiat.*
2. Completează spațiile punctate cu termenii potriviți.
Lucrurile sunt ... fără viață. Ele sunt create de ... sau de Lucrurile pe care le putem folosi doar noi sunt lucruri
3. Completează tabelul cu câte trei lucruri, respectând indicațiile.

Lucruri create de natură	Lucruri create de om
...	...

4. Scrie o compunere cu titlul *O zi din viața unei plante*, urmând planul dat:
- omul are nevoie de plante;
 - omul îngrijește plantele;
 - unele plante fac viața omului mai frumoasă;
 - plantele sunt prietenele omului.
5. Redă, printr-un desen, un comportament al tău față de animalul preferat. Roagă colegul de bancă să prezinte, în fața colegilor, părerea lui despre ceea ce ai desenat. Discuțați părerile voastre și argumentați-le.
6. Scrie trei cuvinte care exprimă acțiuni de îngrijire și ocrotire a animalelor și plantelor.
7. Observă imaginile date.

- Ce acțiuni fac copiii?
 - Tu ai desfășurat aceste activități? Când?
 - Cum te-ai simțit făcându-le?
8. Observă „steluța întrebărilor“. Formulează cât mai multe întrebări despre:
- plante, animale, lucruri și persoane;
 - nevoia de plante, animale, lucruri;
 - nevoia de ceilalți.

Model:

- Ce sunt lucrurile?
 - De ce ai nevoie de lucruri?
 - Cum folosești lucrurile personale? Când?
- După fiecare întrebare, formulează și răspunsul.

9. Reprezentați printr-un desen un comportament pe care plantele sau animalele și-ar dori ca oamenii să îl aibă față de ele. Lucrați în perechi.
10. Observă imaginile de mai jos. Precizează patru trăsături pe care numai persoanele le pot avea.

11. Găsește câte un cuvânt cu înțeles asemănător pentru *iubitor*, *harnic*, *generos*. Folosește un dicționar al limbii române.
12. Discutați despre semnificația proverbului *Prietenul la nevoie se cunoaște*.

Joc

Participanții se așază în cerc. Fiecare va numi o calitate a celui din dreapta lui.

Ceilalți participanți vor ridica, fiecare, mâna dreaptă, dacă aprobă, ori mâna stângă, dacă nu aprobă cele spuse de colegul lor. Cei care nu aprobă vor da explicațiile necesare.

13. Compune o poezie cu cinci versuri, ca în modelul dat, respectând cerințele de mai jos:

- primul vers – un cuvânt;
- al doilea vers – două însușiri;
- al treilea vers – trei acțiuni;
- al patrulea vers – o propoziție din patru cuvinte;
- al cincilea vers – un cuvânt ca o concluzie.

Om

harnic,

inteligent,

vorbind,

gândind,

lucrând,

Ajută

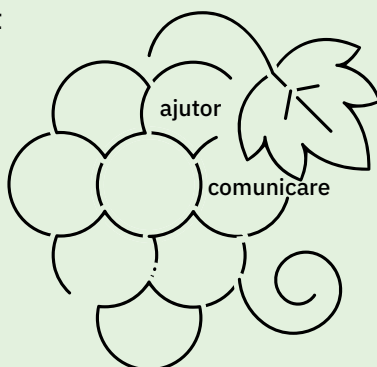
vecinii

și

prietenii.

Persoană

14. Realizează pe o fișă un ciorchine similar celui desenat. Completează boabele, referindu-te la nevoia omului de a fi împreună cu ceilalți.

1. Scrie, pentru fiecare cuvânt, numărul din dreptul imaginilor potrivite.

- lucru: ...
- viețuitoare: ...
- persoane: ...

- S 1-4 asocieri corecte
 B 5-8 asocieri corecte
 FB 9-12 asocieri corecte

2. Completează textul, alegând, pentru fiecare propoziție, cuvântul potrivit.

Copiii ... în parc. Ei sunt Dana ... cu bunica ei. Îi arată un stol de păsări și o ... unde pleacă ele. Bunica o privește pe Dana cu ... și îi ... la întrebare.

Bogdan e mândru că ... să meargă pe bicicletă. Mihaela ... că ar trebui să învețe și ea.

- vorbește
- se joacă
- a învățat
- veseli
- întreabă
- se gândește
- dragoste
- răspunde

- S 1-3 cuvinte potrivite
 B 4-6 cuvinte potrivite
 FB 7-8 cuvinte potrivite

3. Completează casetele cu A (adevărat) sau F (fals).

- Omul este o persoană.
- Lucrurile au sentimente.
- Animalele și plantele se hrănesc.
- Persoanele pot iubi.
- Plantele și animalele vorbesc.
- Lucrurile se înmulțesc.

- S 1-2 casete
 B 3-4 casete
 FB 5-6 casete

4. Citește fragmentul de mai jos, apoi răspunde la întrebări.

„Când stăpânul lui plecă pentru mai mult timp, Colț Alb, lupul, se îmbolnăvi. Urmărea ziua și noaptea să audă sunetul pasului cunoscut.

Într-o noapte, Weddon se întoarse. Privi spre cameră.

– Unde-i lupul? întrebă el.

Colț Alb stătea pândind și așteptând. Weedon îl alinta, îl mângâia. Lupul mârâia cu nota aceea de gângureală, mai pronunțat ca oricând.“

(după Jack London, *Colț Alb*)

- De ce se îmbolnăvise lupul?
- Cum s-a manifestat el la întoarcerea stăpânului?
- Ce atitudine avea Weddon față de Colț Alb?

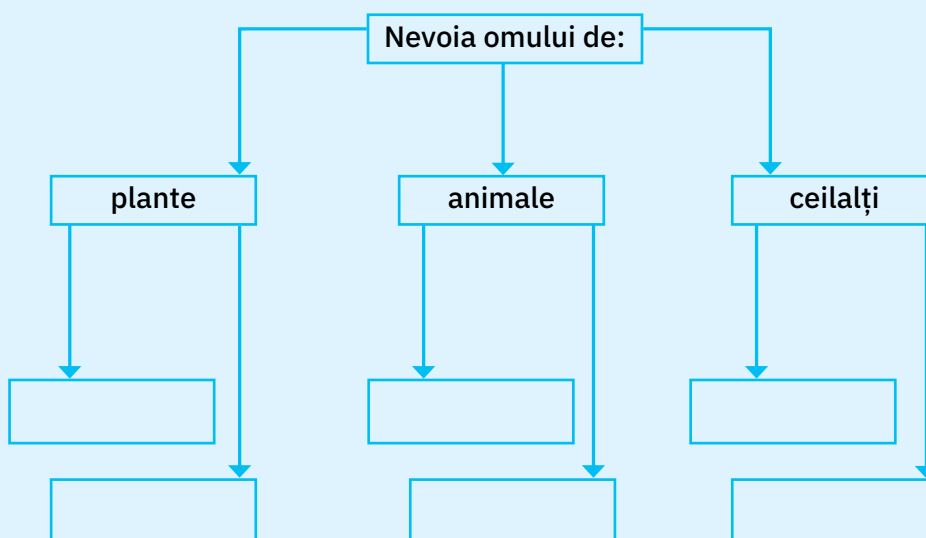
5. Ilustrează prin desen următoarele afirmații:

- Oamenii ocrotesc animalele.
- Oamenii îngrijesc plantele.
- Animalele pot fi prietenii omului.

6. Completează tabelul pe caiet, dând câte două exemple pentru fiecare situație.

Lucruri din cartier	Animale din pădure	Persoane din școală
...

7. Copiază pe caiet următoarea schemă, dând exemple potrivite.

S 1 răspuns corect
 B 2 răspunsuri corecte
 FB 3 răspunsuri corecte

S 1 afirmație ilustrată
 B 2 afirmații ilustrate
 FB 3 afirmații ilustrate

S 1-2 exemple corecte
 B 3-4 exemple corecte
 FB 5-6 exemple corecte

S 1-2 exemple corecte
 B 3-4 exemple corecte
 FB 5-6 exemple corecte

Rătușca cea urâtă

(fragment)

de Hans Christian Andersen

Era vreme frumoasă. Era vară, holdele erau galbene, ovăzul verde, fânul era clădit în căpițe și cocostârcul se plimba pe câmp cu picioarele lui lungi și roșii și clămpănea pe egiptenește, fiindcă limba asta o învățase de la maică-sa.

De jur împrejurul ogoarelor și al pășunilor erau păduri mari și în mijlocul pădurilor heleșteie adânci. Ce frumos era pretutindeni! Pe locurile acestea era un conac vechi, înconjurat de șanțuri adânci; de la ziduri până la apă găseai tot bălării, așa de înalte, încât unui copil, stând în picioare printre ele, nu i s-ar fi văzut capul. Și erau așa de dese și de încălcite, că te puteai rătăci prin ele ca-n pădure. În bălăriile acestea ședea o rață în cuibar și clocea; până să iasă puii, rața se plectisea grozav; nimeni nu venea să vadă ce mai face; celelalte rațe mai bine se plimbau pe apă decât să vie până aici sus, să se așeze sub un brusture și să stea de vorbă cu dânsa.

În sfârșit a crăpat un ou și după aceea altul și încă unul, până au crăpat toate. *Chiu-chiu!* s-auzea din toate părțile; gălbenușurile prinseseră viață și rătuștele scoteau capul din găoace.

— Mac-mac! a spus rața și atunci toate au început să măcăie și ele cum puteau mai bine și se uitau în toate părțile, printre buruienile verzi, și mama lor le lăsa să se uite cât voiau, fiindcă verdele e bun pentru ochi.

— Ce mare-i lumea! ziceau puii.

— Credeți voi că asta e toată lumea? a spus mama. Lumea se întinde și mai departe, dincolo de grădină, până la ogoarele preotului, dar până acolo n-am fost nici eu. Sunteți toate? a întrebat ea și s-a ridicat din cuibar. Ba nu, uite că nu-s toate, mai este un ou și-i cel mai mare.

Dar oare cât are să mai ție? Am început să mă cam satur!

Și s-a așezat iar în cuibar.

— Ei, cum merge? a întrebat-o o rață bătrână care venise în vizită.

— Mai am un ou, a răspuns rața. Nu știi ce-i cu el, că nu mai crapă; dar ia uită-te la celelalte, ce zici, nu-s cele mai frumoase rătuște care s-au pomenit vreodată? Una nu-i care să nu semene cu tată-său; și ticălosul nici nu vine măcar să vadă ce mai fac.

— Ia să vad și eu oul acela care nu vrea să crape, a spus bătrâna. Da, e de curcă. Mai bine lasă-l și învață-ți copilașii să înoate.

— Am să mai șed oleacă, a zis rața. Am șezut atâta că mai pot să șed puțin.
 În sfârșit, oul cel mare a crăpat. *Chiu-chiu*, a spus puiul și a ieșit din găoace; era mare și urât. Rața s-a uitat lung la el.

— Da' mare-i! Coșcogeamite rățoi! zise ea. Nu seamănă cu celelalte.
 A doua zi era vreme frumoasă. Toate buruienile cele verzi străluceau la soare. Rața s-a dus cu toată familia la apă, apoi au mers în curtea rațelor. [...]

Celelalte rațe s-au uitat lung la ele și spuseră cu glas tare:

— Ei, poftim! Nu eram destule aici, au mai trebuit să vie și astea! Și uite una ce urâtă-i! Nu! Nu se poate, e prea din cale-afară!

Și o rață s-a repezit și a ciupit-o pe rățușcă de ceafă.

— Las-o în pace! a spus mama. Ce ți-a făcut?

— Nu ne-a făcut nimic, da-i așa de mare și de neobișnuită, că trebuie numaidecât să o luăm la bătaie.

— Frumoși copii, a zis rața cu panglică la picior. Toți sunt frumoși, numai unul n-a ieșit cum trebuie. Ar trebui făcut din nou.

— E drept că nu-i frumoasă rățușca, dar e plăcută la fire și înoată tot așa de bine ca și celelalte, ba chiar mai bine. Eu cred că are să crească frumos și cu vremea are să se facă mai mică; a stat prea mult în ou și de asta n-a căpătat înfățișarea care trebuie.

Și rața a mângâiat-o ușurel pe rățușcă și i-a netezit penele.

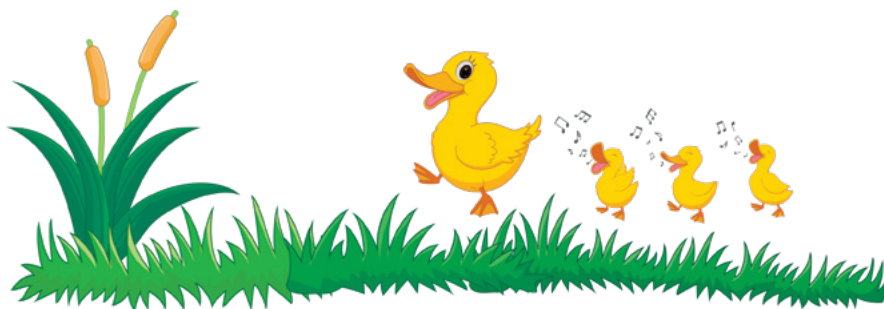
— De altfel, spuse ea, e rățoi, așa că n-are prea mare însemnătate dacă-i urât. Eu cred că are să se facă zdravăn, se vede de pe acuma.

— Celelalte sunt drăguțe, zise bătrâna. Acuma, fiți ca la voi acasă și dacă găsiți un cap de pește, puteți să mi-l aduceți.

Și așa au rămas aici ca la ele acasă. Pe biata rățușcă însă, aceea care ieșise din ou cea din urmă și era așa de urâtă, toate rațele celelalte o ciupeau, o înghionteau și o luau peste picior; și nu numai rațele, dar și găinile. *E prea mare*, ziceau toate orătăniile din curte, iar curcanul care venise pe lume cu pinteni, și de aceea credea că e împărat, se umfla ca o corabie cu toate pânzele sus, se repezea la rățuște, tușea de câteva ori mânios și i se înroșea tot capul. Săraca rățușcă nu mai știa unde să se ducă și ce să facă! Era mâhnită din pricină că era așa de urâtă și toate păsările din curte râdeau de ea.

Astfel a trecut ziua cea dintâi și după aceea a fost din ce în ce mai rău. Pe rățușcă toți o alun-gau și chiar și surorile ei o ocărau și spuneau: *De te-ar prinde odată mâța, urâcioasă ce ești!* Și mamă-sa zicea și ea: *Bine-ar fi să pleci și să nu te mai văd!* Rațele o ciupeau și găinile o băteau și o fată care se îngrijea de păsări a dat în ea cu piciorul.

Rățușca n-a mai putut răbda și a sărit peste gard.

Formați echipe de câte 4 – 5 elevi.

Ce vom realiza?

Tablouri, aranjamente artistice cu materiale din natură.

De ce vom realiza proiectul?

Vom folosi produsele realizate în orele de *Limba și literatura română, Științe ale naturii, Educație civică, Arte vizuale și abilități practice.*

Cum vom lucra?

Se vor împărți sarcinile de lucru:

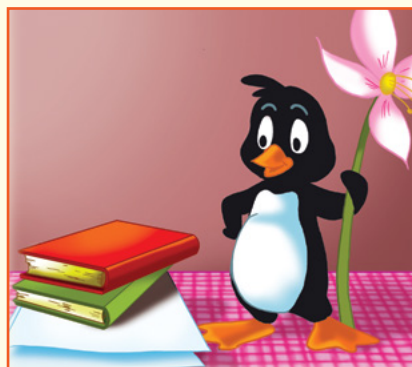
- pregătirea materialelor: flori, frunze sau plante întregi presate, conuri de brad, semințe uscate, creioane colorate, acuarele, coli de carton, sfoară, lipici, bețe de lemn, tije de plastic;
- se realizează produsele propuse de către fiecare echipă;
- se vor expune produsele în clasă ori pe unul dintre holurile școlii;
- se pot organiza discuții cu colegii din alte clase pe tema prieteniei dintre oameni și natură.

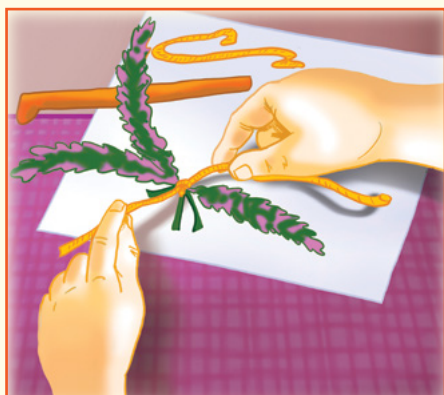
1.

2.

3.

4.

5.

6.

2

Unitatea

Relații, atitudini, comportamente

Ce vom descoperi împreună?

- Lucruri care ne exprimă
- Relații și atitudini față de lucruri (I)
- Relații și atitudini față de lucruri (II)
- Atitudini față de plante și animale (I)
- Atitudini față de plante și animale (II)
- Prieteni necuvântători

■ **Recapitulare**

■ **Evaluare**

■ **Sugestii pentru lectură**

■ **Proiect. Materiale reciclabile**

Observăm

„Pentru unii, cartea e o comoară, pentru alții, o povară.“

- Care este semnificația pe care o dați cuvântului „acasă“? Ce ar răspunde personajele din imagine la această întrebare?
- Ce înțelegeți prin lucruri personale? Dar prin lucruri comune?
- Credeți că lucrurile pot reprezenta o persoană? În ce fel?

Discutăm

„M-am dus ieri la Stardi. Casa lui este aproape, peste drum de școală. Mi-e cam rușine s-o spun, dar trebuie să mărturisesc că mi-a fost necaz pe el, când i-am văzut cărțile. Ce bine și le păstrează! N-a prăpădit nici măcar una dintre cărțile pe care a învățat; le are pe toate, iar eu nu mai am niciuna! Ce rău îmi pare că le-am rupt! Toți banii pe care-i capătă de la rude, el îi dă pe cărți.“

Tatăl îi cumpărase băiatului o etajeră frumoasă de lemn de nuc cu o perdeluță și i-a legat aproape toate cărțile în culorile care îi plăceau fiului său.

Acum Stardi trage de un șnur, perdeluța se dă la o parte și se pot vedea trei rânduri de cărți așezate într-o ordine desăvârșită, lucioase, cu titluri aurite pe margine. Tot timpul le șterge de praf, le răsfoiește, le cercetează, le admiră cu grijă. Toate par a fi noi.“

(după Edmondo de Amicis, *Biblioteca lui Stardi*)

- Considerați că este necesar ca fiecare lucru să aibă un loc al lui? Argumentați.
- Cum se poartă Stardi cu cărțile lui?
- Ce trăsături ale lui Stardi descoperim în textul citit?

Lucrăm în perechi

1. Pasiunea lui Andrei este sportul. Ce lucruri crezi că s-ar găsi în camera lui, care ar putea dovedi această pasiune?
2. Elena este o fire veselă, glumeață, optimistă. Ce culori credeți că preferă ea pentru lucrurile personale? De ce?

Lucrăm în echipă

1. Citiți proverbul: *Hainele nu-l fac pe om mai de treabă.*
 - Discutați, apoi prezentați cu argumente răspunsul la întrebările date.
 - *Întotdeauna contează aspectul hainelor?*
 - *Ce ar trebui să apreciem la un om?*

Reținem

Jucăriile, rechizitele, ce ne place să colecționăm, hainele pe care le îmbrăcăm sunt lucruri care transmit informații despre noi. Ele ne reprezintă, deoarece le dezvăluie celor din jurul nostru calitățile, defectele, pasiunile, dorințele și interesele pe care le avem.

Poți mai mult

1. Descrie o persoană ordonată.
 - Precizează diferențele dintre o astfel de persoană și una neglijentă.
 - Ce sfaturi i-ai da acesteia din urmă, pentru a deveni o persoană ordonată?
2. Care sunt lucrurile pe care ai dori să le colecționezi? Argumentează.
3. Precizează în ce fel te reprezintă:
 - camera ta;
 - îmbrăcămintea ta.

Portofoliu

- Descrie aspectul a trei lucruri care te reprezintă și utilizarea lor. Adaugă desene sau fotografiile realizate de tine.

Autoevaluare

Verifică dacă:

- ai făcut o descriere atrăgătoare;
- ai numit cele mai importante utilizări;
- ai adăugat desene/fotografii sugestive.

Observăm

„Vasul curat spune în ce mână a picat.“

- Care este părerea voastră: fetițele sunt ordonate sau dezordonate? Argumentați.
- Despre ce credeți că vorbesc cele două fetițe?
- Cine trebuie să facă ordine în camera ilustrată? De ce?
- Fetițele ar trebui să se îngrijească doar de jucăriile lor? Explicați.
- Comportamentul vostru se aseamănă cu cel al fetițelor? Motivați.

Discutăm

„Madam Popescu îl sărută dulce pe Ionel. El pune sabia în teacă. Salută militarmente și merge într-un colț al salonului, unde stau îngrămădite fel de fel de jucării. Dintre toate, Ionel alege o trâmbiță și o tobă. Atârnă toba de gât, pune trâmbița la gură și începe să bată toba și să sufle în trâmbiță. Peste puțin timp, Ionel trânteste toba cât colo și azvârle trâmbița.

Apoi, cu sabia scoasă, începe să atace strașnic tot ce-ntâlnește-n cale. În momentul acesta, jupâneasa intră cu tava aducând dulceață și cafele. Cum o vede, maiorul se oprește o clipă, ca și cum ar vrea să se reculegă fiind surprins de inamic. Clipa însă de reculegere trece ca o clipă, și maiorul, dând un răcnet suprem de asalt, se repede asupra inamicului.

Madam Popescu se repede să îi taie drumul, dar primește o puternică lovitură în obraz.“

(după Ion Luca Caragiale, *Vizită*)

- Cum își păstrează Ionel jucăriile?
- Cum se poartă copilul cu toba și trâmbița? Prezentați părerea voastră în legătură cu acest comportament.

Lucrăm în perechi

1. Formați perechi, apoi răspundeți:
 - Cum vă purtați cu lucrurile folosite la joacă? De ce?
 - Dar cu cele folosite în activitatea zilnică? Argumentați.
 - Prezentați răspunsurile în fața colegilor.
2. Ați împrumutat un lucru de la un prieten. Ce atitudine aveți față de acest lucru?
 - Vă este indiferent.
 - Nu vă pasă, pentru că nu e al vostru.
 - Aveți grijă de el pentru că nu vreți să vă dezamăgiți prietenul. Argumentați-vă răspunsul.

Lucrăm în echipă

1. Imaginați-vă camera unui copil dezordonat.
 - Reprezentați camera printr-un desen și argumentați-vă punctul de vedere referitor la aspectul acesteia.

Reținem

Lucrurile folosite cu grijă durează mai mult.
Prin grija față de lucruri ne arătam respectul față de munca celor care le-au confecționat.
Lucrurile nefolositoare, uzate se depozitează în locuri special amenajate.

Poți mai mult

1. Notează trei motive pentru care ai grijă de lucrurile familiei tale.
2. Dă exemple de lucruri care aparțin clasei tale și de care ești mândru.
 - De ce le prețuiești?
 - Cum îți manifesti aprecierea față de ele?
3. Imaginează-ți că ești cu bunicii în parc.
 - Ce reprezintă parcul pentru tine?
 - Ce atitudine ai față de flori, copaci, spații verzi, bănci?
 - Ce atitudine vei avea față de o persoană care deteriorează bunurile dintr-un parc? Argumentează.
4. Denumeste lucruri care pot deveni inutile la un moment dat.
 - Din ce cauză se întâmplă asta?
 - Unde se depozitează lucrurile nefolositoare? De ce?
 - Prezintă-le colegilor părerea ta.

Observăm

„Nimeni nu întreabă în sat de casa frumosului, doar de casa harnicului și înțeleptului.“

- Unde se află copiii ilustrați?
- Care este părerea voastră cu privire la comportamentul acestora? Argumentați.
- Dacă ați fi lângă acești copii, ce le-ați spune? De ce?
- De ce credeți că e bine să respectați regulile afișate la intrarea într-un muzeu?
- Puteți spune că acel muzeu le aparține tuturor vizitatorilor? Motivați.

Discutăm

„Am împrumutat într-o zi o carte de la biblioteca din cartier. Mi-am întărit încă o dată convingerea că, citind o carte, faci cunoștință cu eroii cărții, dar și cu cititorii ei. Dacă vrei să cunoști eroii, citești frumusețea pagină cu pagină și dintr-odată te vezi înconjurat de Vitea, Huck, Nică, Gulliver sau Gavroche. Și cititorii? Ei sunt pe ultima pagină a cărții. Și-au semnalat prezența cu tot felul de cerneluri și penițe, cu cărbune și creioane, lăsând acolo cugetări, sentințe, maxime și mai ales semnături.“

«Citită de mine azi 15 aprilie. Plăcut f.f.mult. Plâns paginile 1 și urm. Spre amintire semnez, Puyca.»

Sau

«Nu înțeleg de ce zmângăliți cărțile care sunt un prieten ce trebuie să circule din mână în mână. Nicu.»“

(după Mircea Sântimbreanu, *Însemnări de lector*)

- Care este comportamentul față de carte descris în text?
- Ce părere aveți despre acest comportament? Argumentați.
- Este corectă atitudinea lui Nicu? De ce?

Lucrăm în perechi

1. Enumerați lucruri din clasă care le aparțin tuturor.
 - Care este atitudinea voastră față de aceste lucruri? De ce?
2. Discutați împreună despre o situație în care i-ați împrumutat unui prieten un obiect la care țineți foarte mult. Cum s-a comportat acel prieten cu obiectul împrumutat? Ce atitudine ați avut față de comportamentul lui?

Lucrăm în echipă

1. Citiți poezia *Tâlharul pedepsit*, de Tudor Arghezi.
 - Care este părerea voastră despre comportamentul personajelor din poezie? Argumentați.

Reținem

Fiecare persoană are lucruri care îi aparțin și pe care le folosește cum crede de cuviință. În același timp, există lucruri care aparțin mai multor persoane. Față de acestea trebuie să manifestăm multă grijă, în semn de respect față de toate persoanele care le folosesc. Când împrumutăm un lucru de la cineva, vom fi atenți să îl înapoiem în stare bună și la data la care am promis că o vom face.

Poți mai mult

1. Numește trei lucruri pe care ți le-ai dori și spune cum ai avea grijă de ele.
2. Cum ai dori să se comporte prietenii cu lucrurile din camera ta, atunci când te vizitează? De ce?
3. Amintește-ți o situație în care ai stricat un lucru împrumutat de la un prieten. Scrie-i acestuia un bilet pentru a-ți cere scuze și pentru a-i spune cum vei îndrepta situația.

Să desenăm împreună!

Organizați o expoziție de desene din care să reiasă atitudinea voastră față de trei lucruri din școală.

Autoevaluare

Verifică dacă:

- ai ilustrat trei situații;
- situațiile alese sunt reprezentative pentru temă;
- ai lucrat îngrijit;
- ai contribuit la formarea comportamentelor pozitive.

Observăm

„Cei care pe animale nu le îndrăgesc, nici pe oameni nu îi iubesc.“

- Unde este femeia din imagine? În ce situație se află ea? De cine este însoțită?
- Credeți că își poate ajuta câinele stăpâna să se descurce pe stradă? Cum?
- Cum credeți că v-ați fi comportat în cazul în care femeia ar fi întâmpinat dificultăți? Explicați.

Discutăm

„O pisică este considerată eroină în orașul Obninsk din Federația Rusă.

Ea a reușit să salveze viața unui copil abandonat pe stradă de mama sa.

Pisica a intrat în cutia în care se afla bebelușul și i-a ținut de cald, afară fiind o temperatură foarte scăzută. Ea a mienuat îndelung pentru a atrage atenția trecătorilor care, într-un târziu, au văzut-o.

Fetița a fost dusă imediat la spital. Medicii au declarat că micuța se află în afara oricărui pericol.

Toată lumea din cartier este foarte mândră de pisicuța Masha și o iubește.

Iar acum, eroina primește de mâncare numai ce-i place ei foarte mult.“

(știre preluată din publicația *New York Post*, ianuarie 2015)

- Care sunt personajele întâmplării descrise în articolul din ziar?
- Prezentați-vă opiniile privitoare la evenimentele relatate în articol. Argumentați.
- Mai cunoașteți și alte întâmplări asemănătoare? Relatați.

Lucrăm în perechi

1. Credeți că animalele sunt prietenele omului?
 - Prezențați în fața colegilor o situație în care răspunsul la întrebare este afirmativ și una în care răspunsul este negativ. Argumentați.
2. Identificați o situație în care o viețuitoare poate salva viața unui om. Prezențați-vă părerile în fața întregii clase.

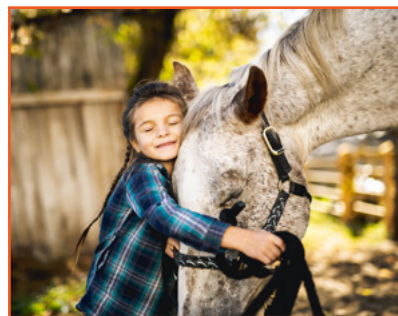
Lucrăm în echipă

1. Formați echipe de lucru. Fiecare echipă va realiza un afiș prin care își va exprima prietenia față de plante și animale. Invitați colegi de la alte clase. Prezențați-le afișele voastre și organizați o discuție pe tema dată.

Reținem

Din cele mai vechi timpuri, oamenii au învățat să prețuiască, să respecte și să protejeze lumea animalelor. În acest fel, ei au înțeles că între cele două lumi se poate stabili o legătură de conviețuire. Animalele își au și ele rostul lor pe planeta noastră, iar noi suntem datori să nu le facem rău, ci să le respectăm mediul și nevoile de viață.

Poți mai mult

- ▶ 1. Este nevoie ca între oameni și animale să existe o relație de prietenie? Argumentează răspunsul tău.
- 👉 2. Uneori animalele ne inspiră frică. Dă câteva exemple de astfel de situații.
 - Precizează motivele pentru care te sperie.
 - Care este comportamentul potrivit în aceste momente?
3. Spune ce părere ai despre înțelesul proverbului: *Cu furnica la muncă, cu iepurele la somn, cu câinele la credință mai mult să te asemeni.*

Joc de rol

- Realizați un dialog pe tema *Eu și minunații mei prieteni necuvântători.*

Recomandări de lectură

- Poeziile *Gândăcelul*, de Elena Farago, și *Glasul pădurii*, de Passionaria Stoicescu.

Observăm

„După ce ai rupt crengile degeaba mai uzi rădăcina.“

- Ce atitudine au copiii față de plante și animale?
- Cum ar putea oamenii să își manifeste grija față de plante și animale?
- De ce sunt importante plantele și animalele pentru viața omului?
- Considerați că puteți contribui și voi la ocrotirea unor plante și animale?

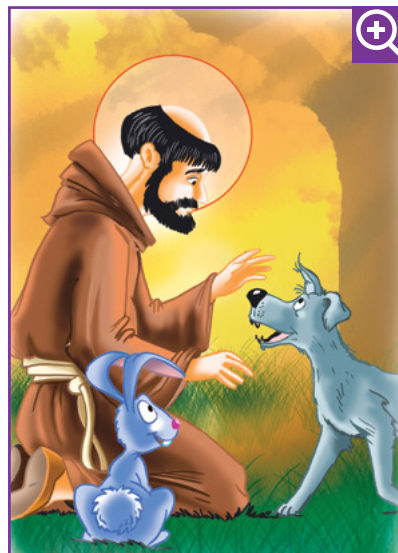
Discutăm

Ziua Internațională a Animalelor a fost proclamată oficial de Organizația Internațională pentru Protecția Animalelor în anul 1931, în memoria Sfântului Francisc de Assisi (1182 – 1226), întemeietorul Ordinului Franciscan și protectorul animalelor. Această zi a început să fie sărbătorită pe tot mapamondul din anul 1945, în data de 4 octombrie (data la care Francisc a fost canonizat (în anul 1228).

Ziua Mondială a Păsărilor, 1 aprilie, este sărbătorită încă din anul 1906 și are la bază Convenția pentru apărarea păsărilor, care promovează principii legate de importanța lor în ecosistemul planetei.

Organizația Națiunilor Unite a declarat, în anul 2013, data de 21 martie Ziua Internațională a Pădurii.

În fiecare an, în data de 11 ianuarie se sărbătorește Ziua Internațională a Rezervațiilor Naturale.

- De ce credeți că este necesară sărbătorirea zilelor amintite în text? Ce alte astfel de zile mai cunoașteți?
- Considerați că omul trebuie să protejeze toate plantele și animalele? Motivați.
- Notați în calendarul clasei toate aceste date importante.

Lucrăm în perechi

1. Discutați despre semnificația următorului articol din *Convenția cu privire la Drepturile Copilului*: „Educația copilului trebuie să urmărească formarea acestuia în spiritul respectului față de mediul natural.“

Lucrăm în echipă

1. Enumerați cât mai multe motive pentru care pădurile sunt considerate „aurul verde“ al planetei noastre.
 - Cum pot contribui copiii la protejarea pădurilor?
2. Alcătuiți un plan pentru realizarea lucrărilor de primăvară pe spațiul verde al școlii. Formați trei echipe. Stabiliți responsabilitățile fiecărei echipe.

Reținem

Multe dintre acțiunile omului au dus la dispariția unui număr mare de specii de plante și animale, în timp ce multe altele sunt în pericol de dispariție. Printre cauzele acestor fenomene se numără vânatul și pescuitul excesiv, poluarea, defrișările. Un număr din ce în ce mai mare de state ale lumii se alătură eforturilor de ocrotire a mediului și de păstrare a biodiversității.

Poți mai mult

1. Precizează cum pot fi ocrotite animalele domestice și cele sălbatice. Animalele periculoase merită ocrotire?
2. Numește o plantă și un animal cunoscute de tine și de familia ta.
 - Care este comportamentul familiei față de ele? Ești de acord cu acest comportament? Explică atitudinea ta.
3. Care sunt mediile de viață ale următoarelor viețuitoare: *urs polar*, *balenă*, *lup*, *pelican*?
 - Scrie câteva măsuri de protejare a acestor medii de viață.

Portofoliu

- Realizează o fișă cu informații și ilustrații despre un animal și una despre o plantă ocrotite de legea din țara noastră.

Nu uita!

- Vei selecta informații deosebite, complete.
- Vei alege ilustrații semnificative pentru temă.

Observăm

„Copacul cu rădăcini adânci nu se teme de furtună.“

- Observați comportamentele ilustrate în imagine și precizați cu care sunteți de acord.
- Ce alte situații de nepăsare față de mediu ați întâlnit? Care a fost atitudinea voastră în acele momente?
- Cum pot copiii să îi convingă pe adulți că natura trebuie protejată?

Discutăm

„Într-o iarnă geroasă, un câine șchiop, foarte slab și trist se târa de colo colo pe stradă, așteptând ca cineva să-i arunce o coajă de pâine.

Deodată, de la o poartă se auzi glasul cald al unei fetițe. Câinele a intrat, timid, în curte. Fetița i-a întins un os și lapte cald, amestecat cu pâine. L-a dus apoi în casă, l-a ocrotit, l-a hrănit și l-a îndrăgit. Câinele s-a întremat repede. Fetița l-a botezat Feta și cei doi au devenit nedespărțiți.

În toamnă, Feta avea o blană nespus de frumoasă, se îngrășase, piciorul i se vindecase și putea să calce pe el.

Într-una din zile, observând că pe porțile vecine scria *Nu intrați, câine rău!*, fetița s-a gândit că nu poate să scrie așa ceva despre Feta, bunul ei prieten. Ea a atârnat pe poartă o plăcuță, pe care a scris: *Nu intrați, câine foarte bun!*“

(după Silvia Kerim, *Nu intrați, câine foarte bun!*)

- Ce atitudine a avut fetița față de câinele găsit? De ce?
- Cum apreciați această atitudine?
- Discutați înțelesul cuvintelor scrise pe plăcuța de la poartă.

Lucrăm în perechi

1. Organizați un concurs cu proverbe și ghicitori despre plante și animale.

Lucrăm în echipă

1. Identificați cât mai multe argumente pentru a susține următoarele afirmații:

- *Avem nevoie de plante și animale.*
- *Plantele și animalele trebuie ocrotite.*
- *Copiii pot proteja natura.*

2. Formați 4 echipe.

Imaginați-vă că veți prezenta la un simpozion internațional câte un proiect pentru salvarea de la dispariție a 4 specii de animale și plante aflate în pericol. Identificați aceste specii și aduceți argumente în favoarea salvării lor.

Reținem

Omul trebuie să ocrotească animalele și plantele, pentru că ele alcătuiesc mediul înconjurător, adică lumea în care trăim. Unele plante și animale sunt pe cale de dispariție. Acestea le trebuie condiții speciale de viață, asigurate de om în rezervații naturale. În ultimii 400 de ani au dispărut aproape 900 de specii de plante și animale.

Poți mai mult

1. Citește versurile:

„Cum mă scol, cobor în grabă
Colivia din perete,
Să dau boabe la sticlete,
Că-i un cântăreț de treabă.

Vreme multă nu-mi rămâne:
Pisicuța de cu noapte,
Miaună și-mi cere lapte –
Iar Grivei îmi cere pâine.“

(Otilia Cazimir, *Gospodina*)

- Numește trei însușiri ale fetiței gospodine, așa cum se desprind din acest fragment.
2. Cum ar trebui să te porți față de plante? De ce?
 - Realizează un desen în care să arăți cum îngrijești o plantă.

1. Numește lucrurile care îți sunt dragi. Explică alegerea.
2. Citește afirmațiile de mai jos.
Care crezi că este adevărată? Motivează răspunsul dat.
 - Dacă ai multe cărți în bibliotecă, ești un om învățat.
 - Dacă citești mult, ești un om bogat.
 - Dacă folosești în viață ceea ce ai învățat din cărți, ești un om înțelept și apreciat.
3. Observă imaginile de mai jos.
 - Identifică obiectele care sunt reprezentative pentru lumea copilăriei.
 - Argumentează-ți alegerile.

4. Redactează un dialog între un copil și un obiect față de care acesta s-a comportat cu brutalitate. Dă-i un sfat acestui copil.
5. Găsește cuvintele ascunse în careul de mai jos. Care dintre aceste cuvinte denumesc atitudini și comportamente potrivite față de plante și animale?

M	V	O	B	I	D	C	B	W	V	Q	X	O	J
R	I	I	U	M	K	P	O	L	U	A	R	E	G
A	O	X	N	L	Q	A	M	S	Y	K	J	N	F
V	L	U	A	T	E	N	T	I	E	P	G	U	E
B	E	A	T	J	G	U	Z	G	K	O	R	O	Z
S	N	R	A	B	S	O	C	R	O	T	I	R	E
I	T	U	T	W	U	S	Y	H	V	F	J	P	M
L	A	R	E	S	P	E	C	T	O	C	A	B	X

- ▶ 6. Cum pot influența plantele și animalele viața omului?
- Lucrați în perechi, pentru a da cât mai multe răspunsuri.
 - Prezentați-le colegilor părerile voastre.
7. Observă imaginile date.
- Redactează un scurt text, de 4 – 6 enunțuri, referitor la atitudinea copiilor față de plante și animale.

8. Transcrie fișa-model pe caiet și completează. Discută apoi cu ceilalți colegi.

Unitatea de învățare:
La sfârșitul acestei unități, cred că...
Lecțiile din această unitate au fost...
Mi-am dat seama că eu...
Unii dintre colegi...
Exercițiile și imaginile mi-au creat o stare de...
Pot să-i ajut pe cei din jur să...
Am înțeles că e bine să...
Voi încerca să nu mai...
Le voi povesti prietenilor și părinților despre...

- ▶ **Joc de rol**
- Imaginați-vă o convorbire între rândunele, albine și florile pomilor din livadă, din care să reiasă importanța lor pentru viața oamenilor.
 - Prezentați convorbirea în fața colegilor.

- Formulează trei enunțuri pentru a răspunde la întrebările date.
 - Care sunt lucrurile care te reprezintă?
 - De ce crezi că acestea te reprezintă?
 - Ce informații le transmit celor din jur aceste lucruri care îți aparțin?
- Completează enunțurile cu termenii potriviți.
 - Lucrurile folosite cu ... durează mai mult.
 - Felul în care arată hainele noastre le poate dezvălui celor din jur ... pe care le avem.
 - Noi trebuie să avem ... față de mediul înconjurător.
 - ... este una dintre cauzele dispariției unor plante și animale.
 - Omul are datoria să ... animalele și plantele.
 - În ... naturale se asigură condiții speciale de viață pentru plante și animale.

S 1 enunț corect
 B 2 enunțuri corecte
 FB 3 enunțuri corecte

S 1-2 termeni corecți
 B 3-4 termeni corecți
 FB 5-6 termeni corecți

- Scrive câte un cuvânt cu sens opus pentru fiecare dintre cuvintele date.

S 1-4 cuvinte corecte
 B 5-7 cuvinte corecte
 FB 8-10 cuvinte corecte

neîngrijit	ordonat	nepăsător
curat	respect	ascultător
politicos	egoist	darnic
	util	

- Completează casetele cu A (adevărat) sau F (fals).
 - Cuțitul poate fi folosit doar în prezența unui adult.
 - Periuța de dinți se poate împrumuta.
 - Pescuitul se face în perioade stabilite de lege.

S 1 casetă
 B 2 casete
 FB 3 casete

5. Privește imaginile. Scrie trei termeni potriviți pentru a preciza atitudinea oamenilor față de animale.

S 1 termen corect
B 2 termeni corecți
FB 3 termeni corecți

6. Plantele și animalele din imaginile de mai jos se numără printre speciile protejate.

- Numește patru cauze care ar putea provoca dispariția lor.

S 1-2 cauze
B 3 cauze
FB 4 cauze

rinocerul

floarea-de-colț

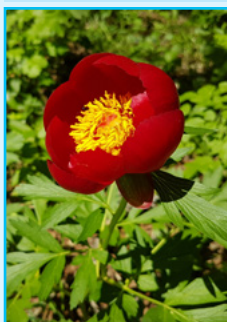
vulturul
pleșuv

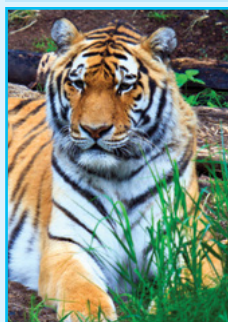
foca

capra-neagră

bujorul
românesc

tigrul siberian

balena
albastră

7. Imaginați-vă că trebuie să trimiteți un *Apel pentru protejarea și conservarea naturii*.

Scrieți trei enunțuri-îndemn prin care să cereți acțiuni concrete de protejare a naturii.

S 1 enunț corect
B 2 enunțuri corecte
FB 3 enunțuri corecte

Biblioteca lui Stardi

de Edmondo de Amicis

M-am dus ieri la Stardi. Casa lui este aproape, peste drum de școală.

Mi-e cam rușine s-o spun, dar trebuie să mărturisesc că mi-a fost necaz pe el, când i-am văzut cărțile. Ce bine și le păstrează! N-a prăpădit nici măcar una dintre cărțile pe care a învățat; le are pe toate, iar eu nu mai am niciuna! Ce rău îmi pare că le-am rupt! Toți banii pe care-i capătă de la rude, el îi dă pe cărți.

Tatăl său, prinzând de veste că-i plac cărțile, a dat să i le lege după placul lui și i-a cumpărat un dulăpior frumos de nuc.

Dulapul are niște perdelețe verzi. Când tragi de un șnur, ele se deschid și ți se înfățișează deodată trei rânduri de cărți de diferite culori, bine așezate, curate și cu titlurile scrise cu litere poleite.

Are povești, călătorii, poezii; are și cărți cu gravuri, și ce bine știe să potrivească fețele! A așezat volumele albe pe lângă cele albastre, pe cele roșii lângă cele negre și lângă acestea, pe cele galbene: astfel că se deosebesc de departe și au o înfățișare cât se poate de frumoasă.

Adeseori, el își petrece timpul rânduindu-le în alt chip. Și-a făcut un catalog de cărți, tocmai ca un bibliotecar.

Cum și le îngrijește! Le șterge de praf, le răsfoiește și cu băgare de seamă le deschide, ca să nu le mânjească poate cu degetele lui cele groase; s-ar zice că sunt noi.

Păcat, zău, că n-am știut și eu să mi le păstrez pe ale mele! Ce bucurie e pe el când își cumpără câte o carte! O mângâie, îi face loc în bibliotecă, o ia iarăși în mână, o învârte și se uită la ea ca la un odor. Într-un rând începuse să-l doară ochii de mult ce citea.

Tatăl său veni la noi, în odaie, și, bătând cu palma pe ceafa fiului său, îmi zise cu vocea sa puternică:

— Ia spune-mi, domnișorule, ce zici dumneata de al meu cap de do vleac? Te încredințez că în căpățâna asta e atâta străduință

încât are să izbutească în toate! Mângâierea aceea grosolană a tatălui său îl făcea să închidă ochii de plăcere, întocmai ca un cățeluș când îl mângâie stăpânul.

N-aș putea să spun de ce, dar nu-mi vine să glumesc cu Stardi, cum glumesc cu ceilalți camarazi ai mei și nici nu-mi vine să cred că este numai cu un an mai mare decât mine.

Când am plecat, el m-a însoțit până la pragul ușii și mi-a zis la revedere cu multă seriozitate; parcă avea chipul posomorât; era cât p-aci să-i răspund ca unui om mare: *Vă salut, domnule!*

Îndată ce mă întorsei acasă, spusei aceasta tatălui și adăugai:

— Nu înțeleg un lucru, tată. Stardi n-are niciun talent, nu este deștept, e cu totul necioplit, are un chip pocit și cu toate acestea, el îmi impune respect.

Tata îmi răspunse:

— Să-ți spun eu, fiul meu, de ce se întâmplă asta: pentru că are tărie de caracter.

— Și apoi să-ți mai spun încă ceva ciudat, mai zisei eu, am stat o oră la el, acasă, și nu cred să-mi fi spus cincizeci de cuvinte. Nu mi-a arătat nicio jucărie, n-a râs, nici n-a zâmbit măcar o dată și tot nu mi-a fost urât, și am rămas bucuros la el.

Tata îmi răspunse:

— Pentru că-l stimezi!

Investigație

- Realizează o investigație, privind cărțile pe care le ai în bibliotecă.
- Completează o fișă, ca în modelul dat. Stabilește locul în care o vei așeza în bibliotecă. Completează fișa în mod constant. În felul acesta, vei avea o evidență a cărților tale.

Cărți existente				Cărți noi	
Poezii Titlul volumului	Autor	Proză Titlul volumului	Autor	Titlul volumului	Autor
<i>Poezii</i>	Mihai Eminescu	<i>Cartea cu jucării</i>	Tudor Arghezi	<i>Prinț și cerșetor</i>	Mark Twain
...

Sfaturi

- Șterge praful zilnic de pe rafturile bibliotecii.
- Scutură cărțile de praf la o anumită perioadă de timp.
- Nu îndoi colțurile paginilor când citești o carte. Folosește un semn de carte.
- Nu mânca în timp ce citești o carte. Păstrează cărțile curate.

Formați echipe de câte 4 – 5 elevi.

Ce vom realiza?

Vom experimenta, la alegere, o modalitate de reciclare a hârtiei, a plasticului sau a materialului textil.

De ce vom realiza proiectul?

Vom fructifica rezultatele experimentului în cadrul orelor de *Științe ale naturii* și *Educație civică*, pentru a pune în lumină importanța protejării mediului natural și a folosirii deșeurilor reciclabile.

Cum vom lucra?

Se vor împărți sarcinile de lucru:

- pregătirea materialelor de lucru: resturi de hârtie, de material textil, sticlă sau pahar de plastic, lipici, foarfecă, acuarele, culori, abțibilduri, plante uscate, fulgi, pene;
- stabilirea perioadei de desfășurare a proiectului;
- alegerea temei și stabilirea etapelor de lucru.

Exemple

Suport de creioane

- Se folosesc role de carton de la șervețelele de bucătărie sau de la hârtie igienică.
- Se decorează rolele cu resturi de hârtie care se pictează sau cu abțibilduri.
- Se pot folosi și resturi de fire de lână.

- Fii cât mai inventiv și vei obține o lucrare frumoasă! Lucrează îngrijit.
- Prezintă lucrarea, motivând de ce o consideri reușită.

Floare din plastic

- Taie o sticlă de plastic transparentă, de o jumătate de litru, la 5 centimetri de gâtul ei.
- Taie din ea petalele unei flori cu foarfeca.
- Pictează petalele în culorile preferate.
- Înfășoară o bucată de sârmă pe lângă dopul sticlei. Aceasta va reprezenta tulpina.
- Lucrează mai multe flori și pune-le într-o vază. Astfel te vei bucura mult timp de ele.

Mască pentru carnaval

- Conturează modelul măștii pe un carton.
- Decupează masca.
- Trasează conturul măștii pe un rest de material textil. Decupează după contur.
- Lipește masca din material textil peste cea din carton.
- Lipește-i șnurul de susținere sau o baghetă dintr-o crenguță uscată.
- Decorează masca, folosind plante uscate, fulgi, pene, fire de lână etc.

Cum ne autoevaluăm?

Criteria de apreciere	DA	NU
• Ai colaborat permanent în echipă?		
• Ai contribuit cu materiale necesare?		
• Ai lucrat îngrijit?		
• Ai păstrat climatul cald în echipă?		
• Ai contribuit la prezentarea corectă și cursivă a proiectului?		

3

Unitatea

Relații, atitudini, comportamente față de oameni

Ce vom descoperi împreună?

- Încrederea și lipsa de încredere
- Respectul și lipsa de respect
- Curajul și lipsa de curaj
- Bunătate și răutate
- Despre adevăr și minciună
- Modestia și lipsa de modestie

■ Recapitulare

■ Evaluare

■ Sugestii pentru lectură

Observăm

„Încrederea se cucerește greu și se pierde repede.“

- Ce dorește mama să afle de la cei doi copii?
- Cum se comportă aceștia? Care este părerea voastră? Argumentați.
- Cine ar fi putut strica jucăria? Discutați toate situațiile posibile.
- Cum credeți că va proceda mama pentru a afla adevărul?

Discutăm

„Era odată un băiat pe nume Petrică. El mergea cu oile la pășune și avea grijă de ele.

Într-o zi s-a gândit să râdă pe seama sătenilor.

— Ajutor! Săriți! A venit lupul la oi!

Sătenii au alergat într-un suflet, speriați la gândul că ar putea să se întâmple ceva rău.

Când au ajuns însă la locul unde se află Petrică au avut o surpriză. Acesta i-a primit râzând și veselindu-se.

A mai trecut un timp și sătenii au auzit din nou strigăteleperate ale lui Petrică. La fel ca altădată, băiatul râdea pe socoteala oamenilor. Astfel, băiatul a pierdut încrederea sătenilor.

Într-o zi, lupul a atacat turma de oi. Băiatul a început să strige după ajutor, din toate puterile. Dar în zadar! Oamenii n-au mai dat crezare țipetelor lui Petrică.“

(după Lev Tolstoi, *Petrică și lupul*)

- Cum s-a comportat Petrică?
- Ce atitudine au avut sătenii când au auzit prima dată strigătele de ajutor?
- De ce și-au pierdut oamenii încrederea în băiat?

Lucrăm în perechi

1. Reamintiți-vă povestea *Capra cu trei iezi*, de Ion Creangă.
 - Ce sfat le-a dat capra iezielor?
 - Credeți că avea încredere în ei? De ce?
 - Cum ar fi trebuit să procedeze iezi?

Lucrăm în echipă

1. Dați exemple de motive pentru care nu trebuie să aveți încredere în persoane necunoscute.
2. Găsiți cât mai multe argumente pentru a vă exprima încrederea în doamna învățătoare.
3. Comparați exemplele și argumentele fiecărei echipe.

Reținem

Încrederea poate fi în propria persoană sau în ceilalți. Aceasta se dobândește și se păstrează prin fapte și acțiuni concrete.

A avea încredere într-o persoană înseamnă a avea încredere în onoarea și sinceritatea cuiva, adică a ști că te poți baza pe adevărul vorbelor și faptelor sale.

Poți mai mult

1. Colegii tăi te-au ales reprezentantul clasei la un concurs, dar nu ai câștigat.
Comentează situațiile:
 - *Ești dezamăgit și ți-ai pierdut încrederea în tine.*
 - *Ești dezamăgit, dar continui să te pregătești pentru alte concursuri.*
2. Alege enunțul care exprimă situația care ți se potrivește și motivează alegerea făcută, prin exemple.
 - *Ai încredere numai în tine.*
 - *Ai încredere în ceilalți.*
 - *Ai încredere numai în ceilalți.*

Joc

- Fă echipă cu un coleg și imaginați-vă împreună o călătorie care se anunță a fi plină de peripeții.
- Alegeți ca tovarăș de drum un personaj în care aveți încredere, din lumea basmelor.
- Realizați dialoguri potrivite.

Observăm

„Cine nu îi respectă pe ceilalți nu e respectat.“

- Unde se află persoanele din imagine? Cum se comportă ele?
- Care este părerea voastră despre acest comportament? Aduceți argumente pro și contra acestui fel de a te purta.
- Cine se comportă lipsit de respect față de celelalte persoane?
- Ce sfaturi le-ați da celor doi copii?

Discutăm

„Doamna învățătoare nu și-a luat ochii de la noi până nu ne-am așezat. În clasă s-a făcut liniște deplină.

Doamna a început să strige catalogul.

— Zent! a răspuns primul băiat, ridicându-se într-un cot.

— Nu așa! Te ridici frumos în picioare, privești țintă în ochii mei și-mi răspunzi: *Prezent*. Ia loc! Am să te mai strig încă o dată.

La a doua strigare, băiatul s-a ridicat drept, a privit-o pe doamna în ochi și a răspuns: *Prezent!*

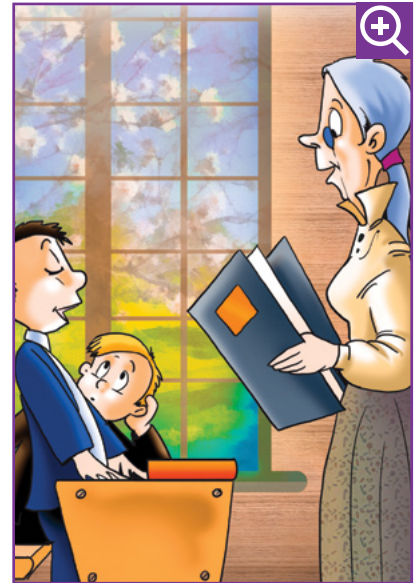
S-a așezat apoi bucuros că el a răspuns cel dintâi frumos și corect.

Un sentiment de mândrie puse stăpânire pe el.

Așa au răspuns toți.

— Atunci când te adresezi cuiva, trebuie să ai o atitudine cuviincioasă, a spus către clasă doamna învățătoare.

(după Dimitrie Goga, *Întâmplări din clasă*)

- Care sunt vorbele și gesturile care dovedesc lipsa de respect a băiatului?
- Față de cine își manifestă el această atitudine?
- Cum își îndreaptă el comportamentul? A procedat corect?

Lucrăm în perechi

1. Discutați enunțurile care arată respectul pentru propria persoană.

- Răspund la salut.
- Îmi respect promisiunile.
- Am o înfățișare îngrijită.
- Fac ceea ce vreau eu.
- Mă adresez politicos.
- Respect părerea celorlalți.

Lucrăm în echipă

1. Descrieți situații în care nu ați respectat o persoană.
 - Considerați că nu o veți respecta niciodată? De ce?
 - Cum v-ar putea câștiga respectul?
2. În cadrul unor festivități importante se intonează *Imnul de Stat al României*. Cum se poate manifesta, în aceste situații, respectul față de țara noastră?

Reținem

Respectul înseamnă prețuire, considerație, stimă față de propria persoană, față de familie, prieteni și față de celelalte persoane. Respectul se manifestă și față de lucruri și mediul înconjurător. Ne manifestăm respectul prin vorbe, gesturi și fapte potrivite.

Poți mai mult

1. Dă exemple de situații în care ai respectat:
 - un coleg mai mic;
 - un membru al familiei;
 - un necunoscut.
2. Povestește cum ai ajutat o persoană să-și dea seama că s-a comportat în mod nerespectuos cu cineva.
3. Realizează trei desene în care să ilustrezi respectul față de propria persoană, față de un membru al familiei și față de mediul înconjurător. Fă schimb de caiete cu colegul/colega de bancă și evaluați-vă reciproc, completând un tabel asemănător celui dat.

Criterii de apreciere	DA	NU	PARȚIAL
• realizarea celor trei desene indicate			
• atingerea cerinței prin desene			
• influențarea pozitivă a comportamentului celorlalți			

Observăm

„Curajul se cunoaște atunci când este pus la încercare.“

- Discutați despre comportamentul ilustrat în imagine. Care este părerea voastră: putem vorbi despre curaj în aceste situații?
- Ce urmări poate avea un astfel de comportament asupra celor doi copii? Dar asupra celor care privesc?
- Care dintre copii procedează corect? De ce?
- Cum vă comportați voi în astfel de situații? De ce?

Discutăm

„Învățătoarea puse o întrebare clasei.

L-a rugat pe unul dintre elevi să răspundă. Acesta s-a ridicat din bancă.

În loc să răspundă, a plecat privirea în pământ. Învățătoarea aștepta. Îl privea calmă, cu răbdare.

Elevul continua însă să tacă. Se înroșise la față și părea că începe să plângă.

Atunci se petrecu un lucru neprevăzut: cineva șopti.

— Să aibă curajul răspunderii cine a suflat. Să se ridice în picioare.

În clasă se așternu o liniște încordată și nimeni nu răspunse.

— Ce fel de elevi sunteți voi? întrebă învățătoarea. Este necinstit să se sufle când răspunde cineva. Voi nu aveți curajul să recunoașteți?“

(după Vasile Rebreanu, *Învățătoarea*)

- Ce s-a întâmplat în timpul orei?
- De ce îi acuză învățătoarea pe elevi de lipsă de curaj?
- Ce părere aveți despre comportamentul laș al unei persoane? Argumentați.

Lucrăm în perechi

1. Enumerați însușiri pe care considerați că le are o persoană curajoasă. Argumentați.
2. Scrieți câte un proverb despre curaj și lașitate.

Lucrăm în echipă

1. Imaginați-vă că salvați un copil dintr-o situație care îi putea pune viața în pericol.
 - Vă considerați curajoși?
 - Motivați răspunsurile.
 - Comparați răspunsurile date de fiecare echipă.

Reținem

Prin curaj înțelegem forța de a înfrunța cu îndrăzneală primejdiile și neajunsurile de orice fel. El mai înseamnă fermitate în acțiuni sau în manifestarea convingerilor. Un om curajos dă dovadă de tărie de caracter. Teama, spaima, groaza înseamnă frică. Lașitatea este lipsă de curaj și de onoare.

Poți mai mult

1. Consideri că o persoană care călătorește cu avionul este curajoasă? Argumentează.
2. Povestește-i unui coleg o situație în care ai dat dovadă de curaj. Care este părerea acestuia despre cele povestite de tine?
3. Alege dintre personajele de mai jos pe cele care au dat dovadă de curaj:
Făt-Frumos Prâslea Spânu Gulliver
 - Motivează-ți alegerea.
 - Reamintește-ți și povestește faptele lor de curaj.
4. Numește personaje din lectura suplimentară și povestește întâmplările în care acestea au dovedit curaj, frică sau lașitate.

Joc și relaxare

- Creați, tu și colegul tău, o poveste în care să prezentați felul în care ați ajutat un prieten să depășească o situație în care i-a fost frică. Interpretați întâmplarea în fața clasei.
- Realizați un concurs de proverbe și zicători despre curaj. Alegeți-le pe cele mai reușite. Discutați împreună înțelesul acestora.

Observăm

„Omul bun prețuiește bunătatea precum albina floarea.“

- Cum apreciați comportamentul personajelor din întâmplarea ilustrată? Argumentați.
- Precizați sfaturile pe care i le-ați da bărbatului din imagine. Ce credeți că i-ar spune acestuia femeia?
- Cum vă dovediți bunătatea față de persoanele din jurul vostru?

Discutăm

„Unui om bogat i s-a îmbolnăvit nevasta. Când a simțit că i se apropie sfârșitul, femeia a chemat-o pe singura ei fată și i-a spus:

— Draga mamei, orice ți s-ar întâmpla, caută să fii întotdeauna bună și curată la suflet.

După un timp, omul și-a luat altă nevastă, o femeie rea și îngâmfată, cu două fete ce-i semănau leit. Mama vitregă nu o putea suferi pe biata copilă, deoarece harurile acesteia le făceau pe fetele ei și mai nesuferite. Din această pricină, Cenușăreasa era pusă să robotească cât e ziua de mare. Spăla vase, freca podelele din camerele doamnei și domnișoarelor, dormea într-un pod pe un braț de paie, în timp ce surorile ei se lăfăiau în camere dichisite, cu paturi moi și oglinzi în care se vedeau din cap până-n picioare.

Sărmana fată era tare chinuită. Muncea și suporta batjocura surorilor vitrege căci era bună și blândă.“

(după Frații Grimm, *Cenușăreasa*)

- Ce a îndemnat-o mama pe fata ei? De ce credeți că a procedat așa?
- Care este atitudinea Cenușăresei față de surorile vitrege?
- Cum apreciați această atitudine? Explicați răspunsurile.

Lucrăm în perechi

- Analizați și discutați situațiile:
 - Vreți să îi puneți piedică unui coleg, dar nu reușiți.
 - Îngrijiți plantele din grădină și rupeți una fără intenție.
 - În care dintre situații ați dovedit răutate?
 - Argumentați alegerea.
 - Ascultați și părerile colegilor.

Lucrăm în echipă

- Alegeți acțiunile care definesc o persoană bună.
 - a îngriji* *a jigni* *a ierta*
 - a mângâia* *a ajuta* *a ironiza*
 - Dați exemple de astfel de persoane pe care le cunoașteți.
 - Completați portretul acestor persoane cu alte însușiri.

Reținem

A fi bun înseamnă a dovedi bunăvoință, blândețe, omenie față de cei din jur. Bunătatea se demonstrează prin fapte. A fi rău înseamnă a dovedi rea-voință, neomenie, brutalitate, asprime, violență.

Poți mai mult

- Describe o situație în care ai ajutat pe cineva să rezolve o problemă.
 - Ce sentimente ai avut în astfel de împrejurări?
- Prezintă într-o scurtă compunere o întâmplare în care ți-ai arătat bunătatea față de un animal sau față de o plantă.
 - Atribue însușiri omenești viețuitoarei respective.

Investigație

Timp de o săptămână, realizează o investigație privind bună-tatea/răutatea celor din jur asupra mediului și a ființelor. Completează un tabel, ca în model, apoi prezintă-l colegilor.

Locul investigației	Atitudinea persoanei	Atitudinea ta/ Soluții propuse
În parc	Un copil stă așezat cu picioarele pe bancă.	Îi atrag atenția. Propun curățarea băncii împreună.
...

Observăm

„Minciuna este boală, iar sinceritatea este leac.“

- Despre ce crezi că vorbesc cele două personaje? Ce face cățelul?
- Oare este posibil ca fetița să mintă, spunând că a mâncat tot și că a spălat farfuria? Discutați situațiile posibile.
- Considerați că minciuna vă poate ajuta într-o situație dificilă din viață? Argumentați răspunsul.

Discutăm

„Vasilică și Niculiță s-au întors de la săniuș.

— Acum se vine? strigă mama lui Vasilică. N-ați pățit nimic?

— N-am pățit.

— Haideți în casă, să vă văd la lumina lămpii: întregi sunteți ori ba? V-ați lovit?

Copiii se priviră cu înțeles: ce să-i spună? S-au lovit, dar nu-i mai dorea de mult.

— Nu, răspunseră ei.

Mama se duse în fața lor și îi privi în lumină. Vasilică avea un obraz vânăt, iar Niculiță avea un cucui în frunte.

— Vai, v-ați înțeles să mai și mințiți! De ce mințiți? V-ați răsturnat cu sania, nu-i așa?

Copiii au lăsat rușinați privirea în pământ. Fuseseră prinși cu minciuna.“

(după Ion Agârbiceanu, *La săniuș*)

- Ce părere aveți despre întâmplarea povestită în text?
- De ce era mama îngrijorată? De ce crezi că au mințit băieții?
- Cum apreciați comportamentul lor? Ce sfaturi le-ați da?

Lucrăm în perechi

1. Citiți și explicați proverbele:

- *De la omul cinstit e de ajuns un cuvânt.*
- *Și minciuna e vorbă, dar vremea descoperă adevărul.*

Lucrăm în echipă

1. Discutați, apoi prezentați-le colegilor răspunsurile la întrebările date, oferind argumente.

- Vă plac persoanele sincere?
- Ce părere aveți despre persoanele care vă laudă nejustificat?
- Ați lăudat vreodată pe cineva fără să merite?
- Cum s-a comportat acea persoană?

Reținem

Sinceritatea este o însușire pozitivă pe care o poate avea o persoană. Un om sincer spune adevărul.

Minciuna este o însușire negativă.

Uneori, sinceritatea deranjează, deoarece cel căruia i se adresează se poate simți jenat. Minciuna, în schimb, îi poate face rău și celui care o spune, dar și celui care o aude și o crede.

Poți mai mult

1. Imaginează-ți că un membru al familiei tale spune o minciună, iar tu cunoști adevărul. Cum procedezi?

- Minți, considerând că îl aperi.
- Îl îndemni să spună adevărul.
- Spui chiar tu adevărul.

Argumentează-ți alegerea.

2. Sinceritatea doare uneori, dar este necesară.

Comentează enunțurile de mai jos. Găsește rezolvări pentru situațiile descrise.

- *Nu vreau să mă joc cu tine, pentru că ești murdar.*
- *M-ai mințit de multe ori și nu mai putem fi prieteni.*
- *Nu îți stă bine cu ce te-ai îmbrăcat astăzi.*

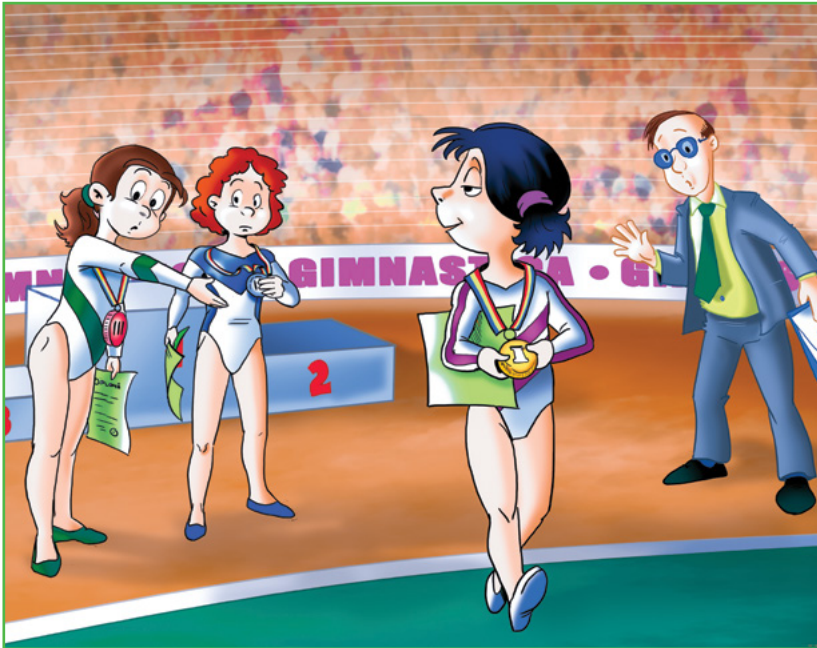
Joc

Organizați un proces între *Sinceritate* și *Minciună*.

- Alegeți un judecător, un avocat al apărării, un reprezentant al acuzării. Ce ar putea spune fiecare?
- Cine ar câștiga procesul? De ce?

Observăm

„Un om modest nu vorbește despre el.“

- Descrieți situația ilustrată.
- Expuneți părerile voastre legate de comportamentul celor trei câștigătoare ale concursului. Argumentați răspunsurile pe care le dați.
- Care ar trebui să fie atitudinea învingătorului față de cei învinși?
- Credeți că cei învinși ar trebui să renunțe la participarea la concursuri? Explicați.

Discutăm

„Era odată un moșneag ș-o babă; și moșneagul avea o fată, și baba iar o fată.

Fata babei era slută, leneșă, țăfnoasă și rea la inimă; dar, pentru că era fata mamei, se alinta cum s-alintă cioara-n laț, lăsând tot greul pe fata moșneagului.

Fata moșneagului însă era frumoasă, harnică, ascultătoare și bună la inimă.

Dumnezeu o împodobise cu toate darurile cele bune și frumoase.

Dar această fată bună era oropsită și de sora, și de mama cea vitregă; noroc de la Dumnezeu că era o fată harnică și răbdătoare; căci altfel ar fi fost vai ș-amar de pielea ei.

Pentru babă, fata moșneagului era piatră de moară în casă; iar fata ei, busuioc de pus la icoane. Moșneagul nu îndrăznea să aibă niciun cuvânt în fața babei.“

(după Ion Creangă, *Fata babei și fata moșneagului*)

- Identificați calitățile și defectele personajelor din povestire.
- Ce înțelegeți prin cuvântul „a se alinta“? I se potrivește această descriere fetei babei? Argumentați.

Lucrăm în perechi

1. Discutați ce înseamnă pentru fiecare dintre voi cuvântul „modest“. Dați exemple de situații concrete în care ați dat dovadă de modestie.

- Prezentați-le colegilor concluziile voastre.

Lucrăm în echipă

1. Organizați o dezbatere în care să demonstrați că modestia este o calitate, nu un defect.
2. Adunați informații care descriu situații ce vă susțin afirmațiile. Discutați între voi.

Reținem

O persoană modestă este o persoană lipsită de îngâmfare, moderată, cumpătată în ceea ce privește comportamentul, limbajul, stilul vestimentar abordat. Se poate spune că modestia este un semn al înțelepciunii cuiva.

Și despre lucruri se zice uneori că sunt modeste. Spre exemplu, o casă modestă înseamnă o casă de proporții mici, lipsită de o strălucire aparentă.

Poți mai mult

1. Consultă un dicționar pentru a afla semnificația cuvintelor: *moderat, cumpătat, echilibrat*.

Scrive trei acțiuni pe care le face, în mod obișnuit, un om care are aceste calități.

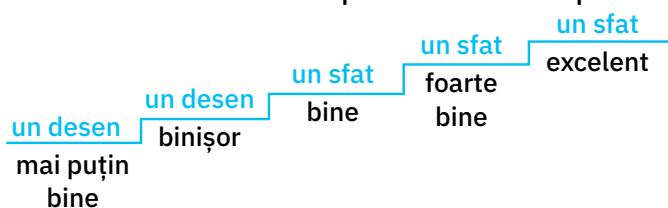
2. Dă exemple de trei situații în care ai dat dovadă de modestie. Cere-le părerea colegilor în legătură cu cele prezentate.

3. Fii sincer cu tine!

- Te-ai lăudat vreodată? În ce situații?

- Ai avut motive reale să te lauzi? Cum au reacționat cei din jurul tău?

4. Realizează 2 desene care sugerează lipsa de modestie a unei persoane. Notează 3 sfaturi pe care i le-ai da acelei persoane. Evaluează felul cum ai lucrat potrivit scării de apreciere:

- 1. Numește trăsăturile morale corespunzătoare persoanelor descrise în enunțurile de mai jos.
- *Ioana vorbește frumos cu toate persoanele.*
 - *Andrei a spart geamul, dar dă vina pe fratele lui.*
 - *Maria este convinsă că va câștiga concursul.*
 - *Vlad îi spune adevărul prietenului său, chiar dacă pe acesta îl deranjează.*
 - *Dora își ajută colegul de bancă, deși el o trage mereu de codițe.*
2. Găsește un final potrivit povestirii de mai jos.
„Doru și Dana sunt elevi în clasa a III-a. Ei învață la aceeași școală, dar în clase diferite. Conducerea școlii a organizat un concurs de tenis. Doru și Dana au fost aleși să joace în aceeași echipă.
— Cum să joc cu o fată? strigă Doru. Nici nu mă gândesc.“
3. Explică înțelesul proverbelor.
- *Frica păzește pepenii.*
 - *Iepurele se sperie și de umbra sa.*
 - *La plăcinte înainte, la război înapoi.*
4. Alcătuieste câte un enunț cu fiecare dintre cuvintele:
- *politețe;*
 - *respect;*
 - *violență;*
 - *minciună.*

Micul ziarist

Scrie un articol despre un copil care obișnuiește să mintă. Ține cont de întrebările de mai jos.

- *Persoanele care greșesc trebuie pedepsite?*
- Argumentează.
- *Cum pot fi îndreptate greșelile? Explică.*

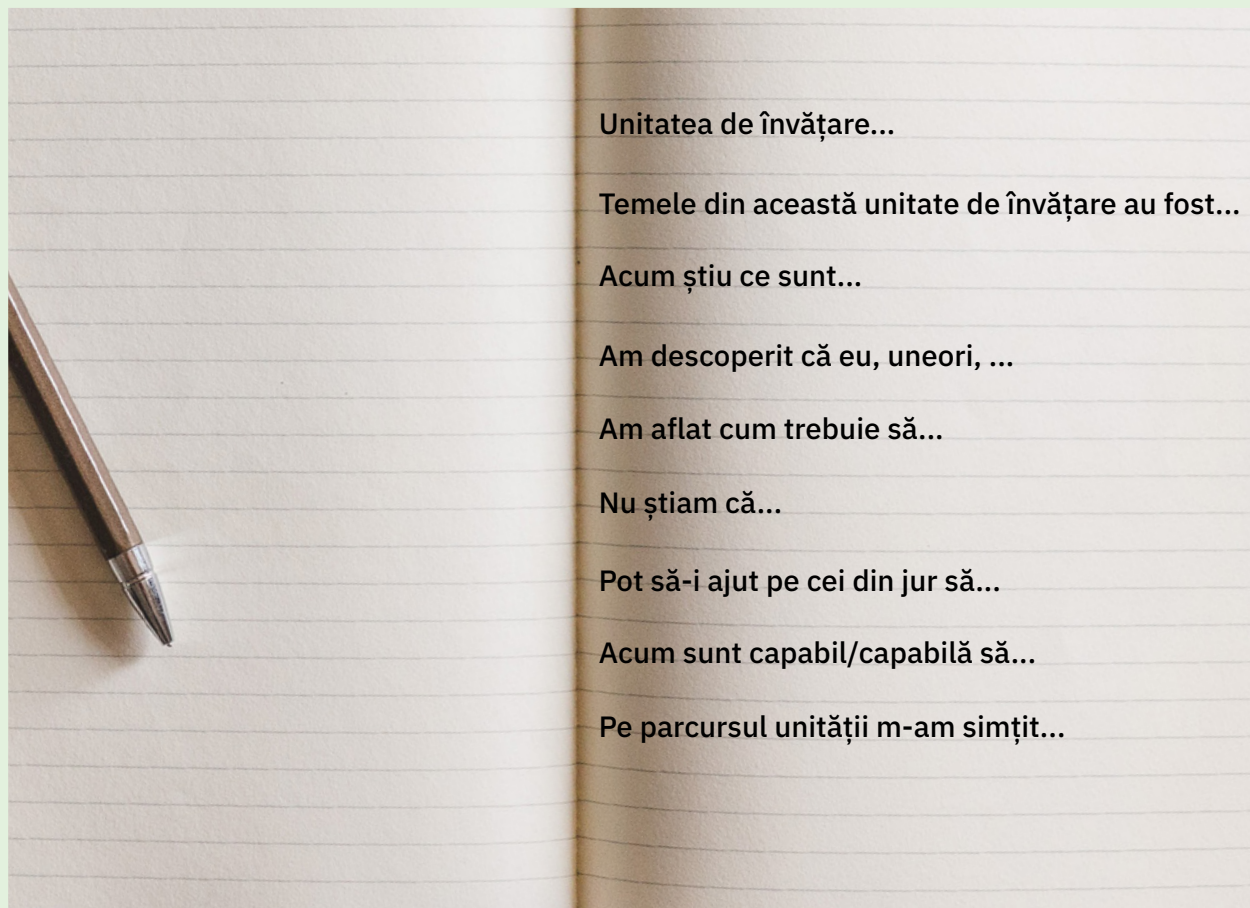

5. Lucrăm în echipe

- Formați echipe de câte 6 elevi.
- Fiecare echipă primește câte un cub, ca în model. Fiecare membru al echipei rezolvă o cerință de pe fața cubului.
- Prezentați activitatea în fața clasei.

		<p>Describe Ce este adevărul?</p>	
<p>Asociază Cum crezi că se simte un copil care minte?</p>	<p>Compară Poate exista prietenie între o persoană sinceră și una mincinoasă?</p>	<p>Argumentează De ce este bine să spui adevărul?</p>	<p>Aplică Cum ai proceda dacă prietenul tău te-ar minți?</p>
		<p>Analizează Crezi că ar fi considerată o minciună să-i ascunzi adevărul unui om bolnav?</p>	

6. Crezi că răutatea poate influența relațiile dintre persoane? În ce fel? Argumentează.
7. Consideri că răutatea te poate transforma într-o persoană urâtă? Explică răspunsul tău.
8. **Lucrăm în perechi**
Prezentați în clasă o situație în urma căreia ați considerat că unul dintre prietenii voștri e o persoană rea.
- Ce încercați să-i spuneți?
 - Ce atitudine are prietenul vostru?
 - Ce concluzie ați tras în urma întâmplării?
9. De ce crezi că este necesară sinceritatea? Exemplifică.
10. Dacă un om spune un neadevăr, consideri că e un mincinos? Argumentează-ți răspunsul.
- Ce se întâmplă când minciuna este descoperită?
11. Alcătuieste câte un enunț cu fiecare dintre cuvintele:
- *generos*;
 - *iertător*;
 - *săritor*.
12. Completează o fișă de observație, referindu-te la activitățile pe care le-ai susținut și la atitudinea pe care ai avut-o față de cei din jur și față de mediu pe parcursul acestei unități de învățare. Prezintă-le fișa celorlalți colegi. Ascultă-le părerile, apoi discutați.

1. Denumi trăsăturile morale evidențiate prin enunțurile de mai jos.

- *Întotdeauna cedez locul în autobuz persoanelor în vârstă.*
- *I-am spus prietenei mele că are scrisul urât și dezordonat.*
- *Nu am recunoscut că am spart ghiveciul și din acest motiv a fost pedepsită toată clasa.*
- *Sunt sigur că la concursul următor voi obține un rezultat mai bun.*
- *Îmi ajut colegul de bancă, pentru că are rezultate slabe la învățătură.*
- *I-am spus doamnei învățătoare că meritam un calificativ mai bun la lucrare.*

S 1-2 trăsături corecte
B 3-4 trăsături corecte
FB 5-6 trăsături corecte

2. Alcătuieste câte un enunț din care să reiasă trăsăturile morale indicate mai jos.

încrederea	respectul	curajul
bunătatea	sinceritatea	modestia

S 1-2 enunțuri corecte
B 3-4 enunțuri corecte
FB 5-6 enunțuri corecte

3. Observă imaginile.

Identifică trăsăturile morale ale persoanelor ilustrate.

S 1 trăsătură corectă
B 2 trăsături corecte
FB 3 trăsături corecte

4. Completează enunțurile date cu informațiile potrivite.

- Încrederea poate fi în propria ... sau în ...
- Respectul înseamnă ..., considerație, ... față de persoanele din jur.
- Lașitatea este lipsă de ... și de ...

S 1-2 termeni corecți

B 3-4 termeni corecți

FB 5-6 termeni corecți

5. Observă imaginile de mai jos. Scrie numerele din dreptul acelor care ilustrează o acțiune prin care persoanele își dovedesc respectul față de cei din jur.

S 1-2 imagini corecte

B 3-4 imagini corecte

FB 5 imagini corecte

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

6. Scrie câte două înțelesuri pentru fiecare dintre expresiile date.

- a avea încredere
- a fi rău
- a fi lipsit de respect

S 1-2 înțelesuri corecte

B 3-4 înțelesuri corecte

FB 5-6 înțelesuri corecte

7. Stabilește valoarea de adevăr a enunțurilor, notând A (adevărat) sau F (fals) în casete.

- O persoană modestă este lipsită de îngâmfare, moderată, cum-pătată în ceea ce privește comportamentul, limbajul, stilul vestimentar abordat.
- Un om sincer spune rareori adevărul.
- Respectul se manifestă prin vorbe, gesturi și fapte pozitive.

S 1 casetă

B 2 casete

FB 3 casete

Ce-a uitat Fănică să spună?

după Luiza Vlădescu

Mașina venise la poartă. Fănică se grăbi înspre ea.

— Vezi, Fănică, nu uita când intri în mașină să dai *Bună ziua!*

— Lasă, bunică, știu eu! zise Fănică. În ușă a rămas bunică.

Ce-a uitat Fănică să spună?

În curte, copiii se joacă *De-a prinselea*. Fănică aleargă să nu fie prins, dar, din fugă, a îmbrâncit-o pe Măriuca. Fetita a căzut și a început să plângă.

Fănică se joacă mai departe.

Ce-a uitat Fănică să spună?

Mama Măriucăi le face prăjituri. Fănică își umple mâinile și începe joaca.

Ce-a uitat Fănică să spună?

- Ce atitudini a avut Fănică în situațiile prezentate?
- Care sunt învățămintele desprinse din text?

Sticletele

de Mihail Sadoveanu

A fost odată, demult, o iarnă grozavă pe la noi. Păsările, înfricoșate, s-au strâns sub streșina bisericii. [...]

— Trebuie să furăm oleacă de foc din cer, altfel pierim, spuse pajura, împărăteasa cea bătrână de la munte. [...]

— Nu vă supărați, mă duc eu, zise sticletele, cel mai mic și cel mai sfios. Sticletele a plecat fluturând din aripioare spre cerul senin.

A mers așa multă vreme până când a intrat în vârtejul soarelui. Cu cea din urmă efortare, se avântă și prinse o rază.

Aproape orbit, cu penele pâlpite, se rostogolește îndărăt spre pământ cu soarele în cioc. [...]

— Fraților și surioarelor! zise botgrosul. Să-l ajutăm, săracul!

— Să-l îmbrăcăm, ciripiră toate.

Fiecare îi dădu o pană. De atunci are sticletele fes purpuriu și hăinuța din bucăți.

- Care sunt însușirile sticletelui, așa cum reies din acest fragment?
- Cum ai fi procedat tu, dacă erai una dintre păsările din text? Argumentează.

Jurnal de lectură

- Completează un jurnal de lectură suplimentară, după modelul dat.

Lectura	Autorul	Timpul și locul acțiunii	Personajele	Ce te-a impresionat?

- Aducă fișele acestui jurnal celui de la *Limba și literatura română*. Prezentați jurnalul la sfârșit de lună.

Unitatea

Oameni împreună

4

Ce vom descoperi împreună?

- Acasă
- La școală
- La joacă
- Prieteni
- Drepturi și îndatoriri

■ Recapitulare

■ Evaluare

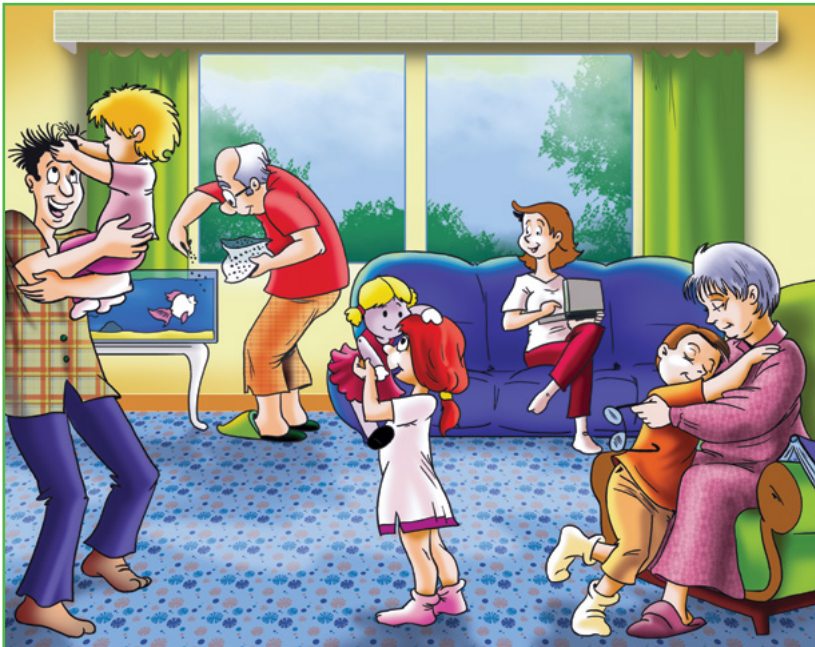
■ Recapitulare finală

■ Evaluare finală

■ Mic dicționar

Observăm

„Sunt vrednici de laudă copiii care ascultă de părinți.“

- Care sunt membrii familiei reprezentate în imagine?
- Ce relații se stabilesc între membrii unei familii?
- Precizați câteva modalități prin care membrii unei familii își pot dovedi dragostea și respectul unii față de alții.
- Care sunt membrii familiei voastre?

Discutăm

„Tata și mama erau bucuroși de oaspeți, dar ei foarte rar se duceau la alții. Nici nu se putea altfel. Casa era plină de copii, ograda de viețuitoare, iar în grădină buruienile ridicau capul de la o zi la alta, dacă nu le pliveai la vreme. După pilda părinților, lucram și noi cu tragere de inimă. Fiecare avea o răspundere și o vorbă de laudă din partea tatei ori a mamei, pentru o treabă bine împlinită, ne era cea mai mare răsplată.“

Tata curăța pomii de omizi, după care săpa straturile. Mama ne învăța pe noi cum să mărunțim pământul și cum să însemnăm pe straturi locul unde se semănau legumele.

Mama planta florile ei dragi, iar tata ne arăta cum să ne îngrijim stupii.

Pentru hărnicia noastră, tata și mama ne laudau și ne spuneau:

— Ați lucrat destul! Duceți-vă la joacă acum!“

(după Dimitrie Goga, *Minunile grădinii*)

- Este necesar ca membrii unei familii să colaboreze și să se ajute între ei? Argumentați.
- Cum își răsplăteau părinții copiii?
- Vă ajutați părinții numai dacă vă răsplătesc? Explicați.

Lucrăm în perechi

1. Numiți activitățile care pot fi desfășurate în familie de către bunici, părinți, copii.
2. Înțelegerea în familie poate fi asigurată de:
 - ocrotire;
 - dragoste;
 - respect;
 - prezența copiilor.Ordonăți cuvintele propuse mai sus în ordinea importanței pe care le-o acordați în asigurarea înțelegerii în familie. Motivați.

Lucrăm în echipă

1. Formați un grup de șase elevi. Imaginați-vă că alcătuiți o familie. Numiți activitățile unei zile din viața acestei familii.

Reținem

Familia este cel mai important grup în care poate trăi și se poate dezvolta un copil. Acest grup presupune relații de afecțiune, respect, colaborare, ajutor și încredere. În familie, fiecare membru are nu numai drepturi, ci și îndatoriri. Persoanele care formează o familie au propriile responsabilități.

Poți mai mult

1. Completează, într-un carnetel, un mic jurnal al familiei.
 - Notează datele cele mai importante despre fiecare membru al familiei tale.
2. Precizează sarcinile permanente pe care le ai în familie.
3. Uneori, părerile membrilor unei familii pot fi diferite.
 - Dă un exemplu de o astfel de situație care a avut loc în familia ta.
 - Povestește cum s-a rezolvat situația.
 - A fost o soluție potrivită?

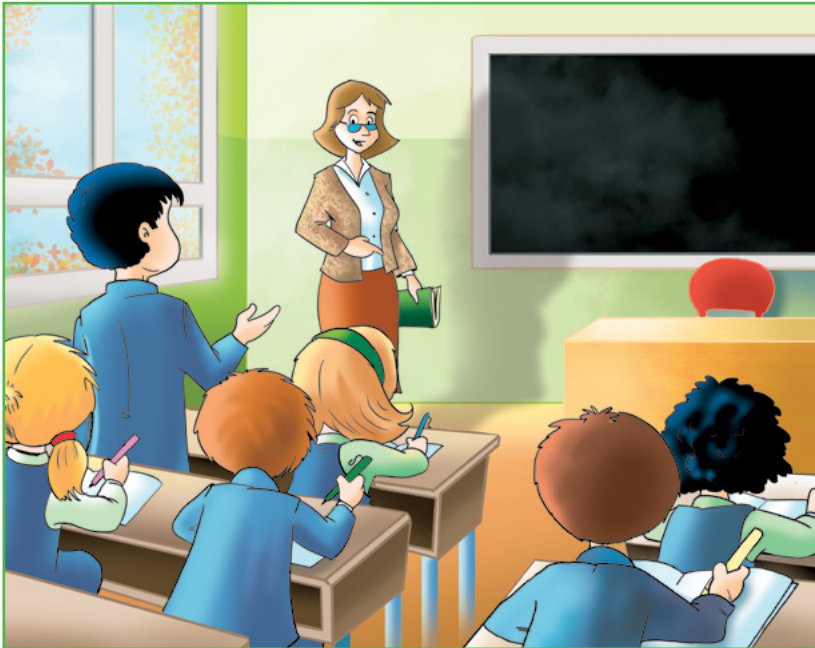
Autoevaluare

Evaluează-te singur, apoi ascultă părerea cadrului didactic.

Criteria	Calificativ
• Ai dat un exemplu potrivit temei.	
• Ai povestit clar, coerent.	
• Ai apreciat corect situația.	

- S Am analizat suficient.
B Am analizat bine.
FB Am analizat foarte bine.

Observăm

„Școala face omul om și altoiul pomul pom.“

- Unde se află persoanele ilustrate în imagine?
- Care sunt relațiile ce se stabilesc între colegii de clasă?
- Ce activități se pot desfășura în clasă și în afara orelor de clasă?
- Precizați câteva tipuri de comportament considerat exemplar în cadrul clasei.
- Formulați îndemnuri pentru realizarea unui comportament pozitiv.

Discutăm

„Toată noaptea n-am putut dormi din pricina uniformei. Stă întinsă pe spătarul scaunului.

Coborâm scările, mama și cu mine, cu oarecare solemnitate. Sub cerdac, Margareta îmi suflă în treacăt:

— Noroc, Luchi...

Am rămas singură între fete.

— Sunt colegile tale, Luchi. Vezi să te împrietenești cu ele, mi-a spus mama când a plecat.

Fetele râd și se joacă.

— Cine era cucoana aceea frumoasă cu care ai venit? mă întreabă o fetiță cu un moț în creștet.

— Mama, răspund bucuroasă.

Un clopoțel a început să se smucească deasupra ușii, speriat. Intrăm în clasă.

Pupitrul e înalt. Mă ridic în vârful picioarelor, mă sprijin și abia izbutesc să mă așez.“

(după Otilia Cazimir, *A murit Luchi*)

- Unde se pregătea Luchi să meargă a doua zi?
- Cum explicați sfatul pe care mama i l-a dat fetei? Argumentați.

Lucrăm în perechi

1. Trebuie să luați o hotărâre în clasă.
Cum decideți cine va lua această hotărâre? Alegeți una dintre variantele date și argumentați-vă răspunsul.
 - Hotărâsc cei mai buni elevi la învățătură.
 - Hotărâște doamna învățătoare.
 - Discutăm și hotărâm împreună.

Lucrăm în echipă

1. Unul dintre colegii voștri obține rezultate slabe la învățătură. Alegeți soluția potrivită dintre cele de mai jos. Motivați, cu argumente, alegerea făcută.
 - Îl lăsați doar pe colegul de bancă să îl ajute.
 - Nu-l ajutați, considerând că nu se poate îndrepta.
 - Fiecare încearcă să îl ajute.

Reținem

Grupul de învățare se formează pe baza preocupărilor, scopurilor și intereselor comune. În cadrul acestui grup se pot stabili relații de prietenie, colaborare, competiție. Competiția înseamnă că fiecare membru al grupului încearcă să ofere tot ce are mai bun.

Poți mai mult

1. Precizează care sunt relațiile ce se stabilesc între:
 - colegii de clasă;
 - elevi și învățătoare.
2. În clasă trebuie să fie respectate anumite reguli. Ce variantă alegi să urmezi, în legătură cu acestea:
 - le respecti, considerându-le utile;
 - le respecti, pentru că ți-au fost impuse?Argumentează alegerea ta.
3. Ai încălcat vreodată o regulă a clasei? Care anume?
 - Ce urmări a avut comportamentul tău?

Hotărâm împreună

Planificați o activitate pe care să o desfășurați împreună în afara școlii. Discutați și stabiliți împreună, de comun acord:

- care este această activitate;
- când va avea loc;
- ce îndatoriri are fiecare elev;
- de ce este utilă;
- cine vă ajută;
- criteriile de evaluare.

Observăm

„Jocul îi e plăcut, dar de lucru-i cam uituc.“

- Unde se află copiii?
- Precizați câteva dintre regulile de comportament care trebuie respectate în timpul oricărui joc. Argumentați.
- Ce relații trebuie să se stabilească între partenerii de joacă? De ce?
- Ce jocuri practicați voi în pauze?
- Vă jucați numai cu colegii din clasa voastră? Motivați răspunsul.

Discutăm

„Dragi-mi erau [...] băieții satului, tovarășii mei din copilărie, cu care în zilele geroase de iarnă mă desfătam pe gheață și la săniuș; iar vara, în zilele frumoase de sărbătoare, cântând și chiuind, cutreieram dumbrăvile și luncile umbroase, [...] câmpul cu florile și mândrele dealuri, de după care-mi zâmbeau zorile în zburdalnica vârstă a tinereții!“

(după Ion Creangă, *Amintiri din copilărie*)

„[...] Își strânse prietenii mici ca el, și-i duse la joacă pe ulița lui: era așa de prielnică!

De atunci, ulița se înavuți cu o droaie de copii, care mai de care mai zburdalnici. Iar el, căpetenia lor, odrasla uliței, urmărind îndemnul ei, le îndrumă joaca spre casa părintească.“

(după Ionel Teodoreanu, *Ulița copilăriei*)

- Identificați câteva tipuri de joacă prezentate în primul fragment literar.
- Există asemănări între felul în care vă jucați voi și cel în care o făcea povestitorul? Explicați.
- Care era rolul conducătorului de grup, despre care se vorbește în al doilea fragment?
- Care sunt locurile unde vă jucați voi?

Lucrăm în perechi

1. Alegeți însușirile membrilor unui grup de joacă.

- cinste
- modestie
- corectitudine
- bunătate
- invidie
- egoism
- generozitate
- devotament

Lucrăm în echipă

1. În timpul jocului, un participant nu respectă regulile.

Cum procedați?

- Îl eliminați din joc.
- Nu-l mai primiți în grup.
- Îi iertați.
- Îi explicați unde a greșit.

Explicați deciziile voastre.

Reținem

Grupul de joacă se bazează pe colaborare, ajutor reciproc, respect.

În grupul de joacă se pot lega prietenii. Toți cei care participă la un joc trebuie să respecte regulile acestuia. Chiar și în timpul unui joc este nevoie ca participanții să dea dovadă de spirit de echipă, deschidere și corectitudine.

Poți mai mult

1. Precizează trei dintre jocurile tale preferate.

Prezintă-le colegilor tăi:

- regulile fiecărui joc;
- sancțiunile pentru cei care nu le respectă.

Ascultă părerea colegilor tăi despre ce le-ai prezentat. Discuțați.

2. Fii sincer cu tine!

- Ai încălcat vreodată regulile vreunui joc?
- Care au fost acelea?
- Ai fost sancționat? Cum?
- Ți-ai îndreptat atitudinea? În ce mod?

Criterii de apreciere	DA	NU
• Ai fost sincer, recunoscând dacă ai greșit.		
• Ai enumerat greșelile făcute.		
• Ai reamintit sancțiunile primite.		
• Ai luat măsurile corecte de îndreptare.		

Observăm

„Prietenul adevărat este acela care te sfătuiește spre bine, nu cel care îți laudă toate nebuniile.“

- Ce activități desfășoară copiii din imagine?
- Ce grup formează ei?
- Ce relații se creează în grupul de prieteni?
- Credeți că prietenia rezistă dacă nu sunt respectate niște reguli? De ce?
- Grupul de prieteni poate fi alcătuit numai din fete sau numai din băieți? Argumentați.

Discutăm

„Billy Peck era un rățoi de la fermă al cărui vis era să poată merge pe sârmă. Artie Quack, bunul său prieten, îl încuraja și exersau împreună.

Într-o zi, la fermă sosi un berbec. Începu să îi laude, spunând că se descurcă de minune. Billy a prins curaj, deși Artie nu era de acord cu el.

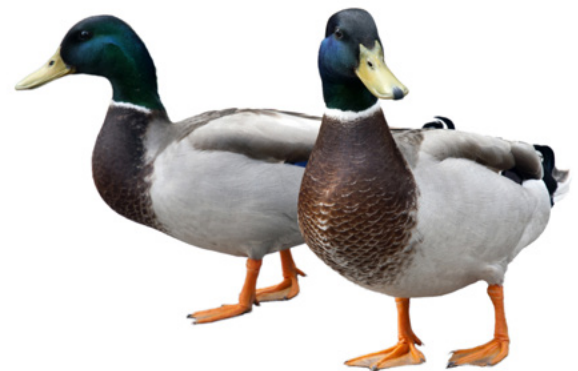
Câteva zile mai târziu, Billy se afla singur cu berbecul în fața unei prăpăstii. Putea fi trecută doar folosind o sârmă. Artie refuză să-i ajute.

Berbecul îl convinse pe Billy să urce pe sârmă. Imediat ce a pășit pe sârmă, Billy și-a pierdut echilibrul și a căzut, rupându-și un picior. Berbecul dispăruse deja. Și-a dat seama că vechiul său prieten îi spusese tot timpul adevărul.

Artie era un prieten adevărat, care nu-l mințise niciodată. Văzând ce s-a întâmplat, fugise imediat după ajutor.“

(după Pedro Pablo Sacristan, *Billy Peck, echilibratul*)

- Ce părere aveți despre berbec?
- Ce calități avea Artie?
- De ce credeți că nu l-a ascultat Billy pe prietenul său?
- Ce sfaturi i-ați da lui Billy?

Lucrăm în perechi

1. Alegeți trăsăturile morale pe care le-ar putea avea prietenul vostru:
 - modest
 - corect
 - bun
 - invidios
 - generos
 - devotat
2. Completați enunțurile date, făcând referire la colegul de bancă.
 - Am putea să fim prieteni pentru că
 - Nu am putea să fim prieteni pentru căPropuneți soluții de corectare a greșelilor.

Lucrăm în echipă

1. Imaginați-vă că aveți un dialog în contradictoriu cu unul dintre prieteni. Ce veți face? Alegeți soluțiile potrivite.
 - Renunțați la prietenia lui.
 - Reluați dialogul pentru a clarifica situația.
 - Solicitați părerea unui prieten comun.Prezentați soluțiile celorlalte echipe.

Reținem

Grupul de prieteni este format din persoane care au preferințe, pasiuni, preocupări comune. Între persoanele din cadrul grupului se stabilesc relații de prietenie. Prietenii sunt legați printr-o afecțiune deosebită, bazată pe încredere, respect reciproc și devotament.

Poți mai mult

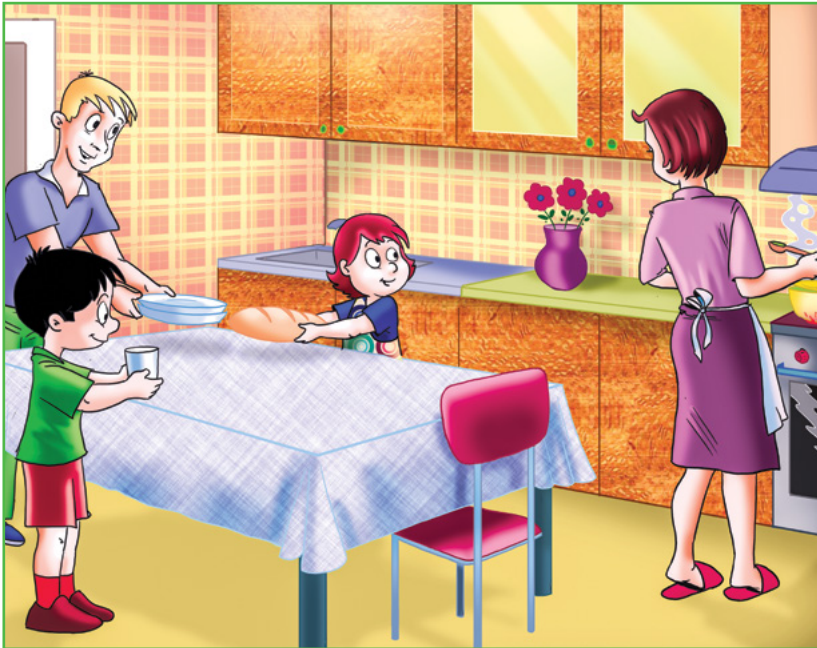
1. Completează tabelul, gândindu-te la tine și la un prieten. Prezintă tabelul prietenului tău și exprimați-vă acordul sau dezacordul față de informațiile cuprinse în acesta.

Preocupări comune	Activități extrașcolare	Culori preferate	Jocuri preferate

2. Scrie câte două enunțuri pentru a motiva prietenia ta cu fiecare dintre ființele și obiectele din imaginile de mai jos.

Observăm

„Dreptul tău să ți-l păzești și îndatorirea să ți-o împlinești.“

- Unde se află membrii familiei din imagine?
- Discutați despre ajutorul pe care fiecare îl dă celuilalt.
- De ce este important acest fel de comportament?
- În ce alte situații copiii trebuie să își asume responsabilități?
- Care sunt drepturile de care se bucură copiii în familie? Dar la școală?

Discutăm

Fiecare copil are dreptul:

- de a beneficia de instrucție și de educație prin munca profesorilor și a învățătorilor;
- de a participa la cercuri cultural-artistice, asociații și cluburi sportive;
- de a folosi materialele și aparatele școlii;
- de a beneficia de tarife reduse la filme, teatre și în transportul în comun;
- de a merge în tabere, excursii, drumeții;
- de a împrumuta cărți de la biblioteca școlii.

Fiecare elev are îndatorirea:

- de a învăța temeinic și perseverent;
- de a folosi cu grijă manualele și materialele școlii;
- de a se comporta civilizată în familie, la școală, pe stradă și în societate;
- de a frecventa cu regularitate cursurile.

- Discutați despre necesitatea *Regulamentului școlar*. Argumentați.
- Precizați reguli și îndatoriri ale elevilor din clasa voastră. Sunt ele respectate? Ce se întâmplă în caz contrar?

Lucrăm în perechi

1. Gândiți-vă la clasa voastră și răspundeți la întrebări:
 - Cei mai buni elevi au numai drepturi? De ce?
 - Cei mai slabi elevi au numai îndatoriri? Explicați.

Lucrăm în echipă

1. Organizați colectivul în patru echipe. Prezentați drepturile și îndatoririle care vă revin în următoarele situații:
 - pe stradă;
 - la spectacol;
 - la bibliotecă;
 - în autobuz.Motivați stabilirea drepturilor și obligațiilor pentru fiecare situație.

Reținem

Fiecare persoană are drepturi și îndatoriri. Respectarea acestora face ca activitatea persoanei și a grupului în care se află să fie plăcută și folositoare. Fiecare persoană are dreptul de a pune întrebări, de a cere explicații și de a-și spune părerea. De asemenea, are dreptul de a refuza o acțiune care îi pune în pericol demnitatea, libertatea sau chiar viața.

Poți mai mult

1. Numește două grupuri din care faci parte.
 - Ce drepturi ai în primul grup? Dar în al doilea?
 - Ce îndatoriri ai în primul grup? Dar în al doilea?
2. Răspunde la întrebarea dată, apoi găsește câteva argumente pentru a-ți susține răspunsul.
 - Ce îndatorire corespunde dreptului de a fi tratați în mod egal?
3. Dă exemple de fapte pentru care:
 - ai putea fi recompensat;
 - ai putea fi sancționat.

Joc de rol

- Ești conducătorul unuia dintre grupurile din care faci parte.
- Comunică-le membrilor grupului drepturile și îndatoririle pe care le au. Precizează, în același timp, drepturile și îndatoririle tale.

1. Poveste în cerc

Așezați-vă în cerc. Un elev începe „povestea“, spunându-i celui din dreapta sa un drept de care se bucură, alegând unul dintre contextele de mai jos:

- în școală;
- în familie;
- în grupul de prieteni;
- în grupul de joacă;
- în excursie;
- în vacanță.

Fiecare elev va numi alt drept. Povestea continuă cu numirea unor îndatoriri corespunzătoare dreptului precizat.

2. Joc de rol

Inventați un joc care poate fi jucat în clasă. Stabiliți:

- regulile jocului;
- sarcinile fiecărei echipe;
- punctajul acordat pentru îndeplinirea fiecărei sarcini;
- recompensa.

3. Lucrăm în echipă

• Discutați, cu argumente, semnificația frazelor cuprinse în articolul de mai jos.

• Prezentați concluziile voastre.

„Familia constituie elementul fundamental al societății. Ea ocrotește copilul și are dreptul la ocrotire din partea societății.“

(Art. 1, Declarația Universală a Drepturilor Omului)

4. Notează, într-un tabel, drepturile și îndatoririle pe care le-ai avea dacă ai fi:

- *cadrul didactic;*
- *șeful clasei;*
- *mama;*
- *căpitanul unei echipe sportive.*

5. Dezbatem

• În școala voastră va avea loc ședința Consiliului elevilor, în care se va stabili un Regulament de ordine interioară.

• Reprezentanții fiecărei clase trebuie să prezinte în ședință propunerile voastre.

• Alcătuiți un tabel cu drepturile și îndatoririle care vă revin pentru buna desfășurare a activității școlare.

• Explicați de ce este nevoie să avem și îndatoriri.

6. Jurnalul cu dublă intrare

Completează un tabel asemănător celui dat, referindu-te la patru grupuri mici din care faci parte.

Grupul din care fac parte	Explicații
Fac parte dintr-un grup de joacă minunat.	E format din copii de vârste apropiate. Locuim aproape unii de alții. Avem relații de colaborare, respect, toleranță.
...	...

1. Observă imaginile.
Numește grupurile din care fac parte persoanele ilustrate.

S 1 grup corect
B 2 grupuri corecte
FB 3 grupuri corecte

2. Cum se ajută colegii de clasă între ei? Dă trei exemple.

S 1 exemplu corect
B 2 exemple corecte
FB 3 exemple corecte

3. Scrie câte un enunț prin care să argumentezi de ce este important ca fiecare copil să aibă dreptul la:

- familie;
- joacă;
- educație

S 1 enunț corect
B 2 enunțuri corecte
FB 3 enunțuri corecte

4. Completează enunțurile cu termenii potriviți.

- Membrii unui grup de joacă trebuie să respecte ... acestuia.
- În cadrul grupului de învățare se pot stabili relații de
- Persoanele din care se compune o familie au ... și îndatoriri.

S 1 termen corect
B 2 termeni corecți
FB 3 termeni corecți

5. Precizează care dintre enunțurile de mai jos sunt **adevărate** și care sunt **false**.

- a) *Relațiile dintre membrii familiei se bazează pe afecțiune, respect, colaborare, ajutor și încredere.*
- b) *În familie doar unii dintre membri au îndatoriri și responsabilități.*
- c) *Grupul de învățare se formează pe baza preocupărilor, scopurilor și intereselor comune.*
- d) *În grupul de prieteni nu există reguli.*
- e) *Grupul de joacă se bazează pe colaborare, ajutor reciproc și respect.*
- f) *Persoanele dintr-un grup nu au îndatoriri.*

S 1-2 enunțuri corecte
B 3-4 enunțuri corecte
FB 5-6 enunțuri corecte

6. Precizează trei argumente pentru a scoate în evidență importanța unei relații de prietenie.

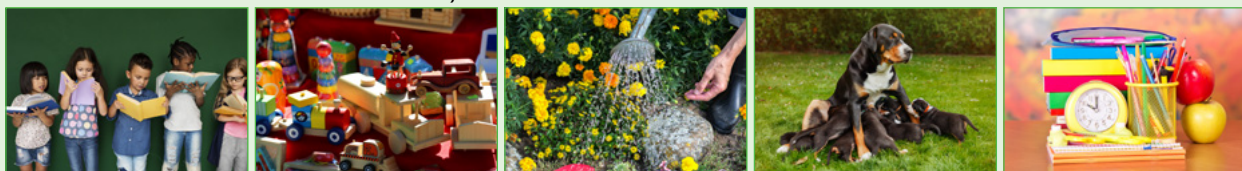
S 1 argument
B 2 argumente
FB 3 argumente

7. Scrie trei exemple de relații stabilite în cadrul clasei.

S 1 relație
B 2 relații
FB 3 relații

Recapitulare finală

1. Observați imaginile. Spuneți ce reprezintă fiecare, ce importanță au elementele reprezentate, caracteristici, asemănări și deosebiri.

2. Scrieți o compunere cu titlul „Salvați pădurea!“ în care:
- veți menționa importanța pădurii pentru om și animale;
 - veți sesiza situațiile în care pădurea poate fi poluată;
 - veți da exemple de soluții de salvare;
 - veți prezenta atitudinea voastră față de mediul înconjurător.
- Nu uitați! Formulați clar și corect enunțurile. Respectați așezarea în pagină, ortografia și punctuația.
Citiți enunțurile în fața clasei. Autoevaluați-vă în perechi, observând dacă ați respectat toate cerințele.
3. Gândește-te la o persoană din grupul tău de prieteni. Alege, din lista de mai jos, trei însușiri care i se potrivesc. Motivează alegerile făcute.
- vesel;
 - blând;
 - curajos;
 - frumos.
4. Precizează titlul, autorul și personajele unui text literar în care se vorbește și despre modestie. Spune-ți părerea privind situațiile în care personajele dovedesc că au această calitate.
5. Precizează două situații în care ai avut încredere în cineva, dar te-ai înșelat.
- Ce ai făcut în aceste situații? Care sunt învățămintele trase?
6. Completați o fișă asemănătoare celei date. Prezentați fișa în fața clasei, apoi ascultați părerea cadrului didactic privind completarea sa în fișa de observație sistematică a activității și comportamentului vostru. Sunt asemănări și deosebiri? Motivați.

În timpul acestui an școlar	Modalități de realizare				
	deloc	uneori	destul de rar	de multe ori	permanent
Am fost activ la toate lecțiile.					
M-au interesat activitățile individuale.					
Am fost atras de activitatea în echipă.					
Am susținut activitățile de colaborare în echipă.					
Am susținut colegii care au întâmpinat greutăți.					
M-am bucurat de rezultatele acestora.					
Am manifestat dorința de a progresa.					

1. Completează spațiile punctate cu termenii potriviți.

- Colega mea este persoană pentru că
- Actul care prezintă identitatea unei persoane este
- Câinele nu este persoană deoarece

S 1 enunț corect
B 2 enunțuri corecte
FB 3 enunțuri corecte

2. Realizează corespondențele potrivite între cuvintele cu același înțeles care denumesc o trăsătură morală.

bunătate bucurie
frică denaturare
minciună bunăvoință

respect vitejie
teamă prețuire
curaj veselie

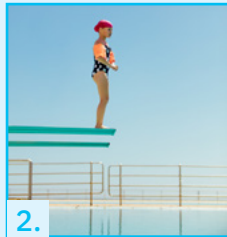
modestie simplitate
încredere adevăr
răutate siguranță

S 2 corespondențe corecte
B 3-4 corespondențe corecte
FB 5-6 corespondențe corecte

3. Observă imaginile, apoi formează perechile potrivite, după model.

- a) răutate b) respect c) curaj d) frică

Model: (a.1)

S 1 asociere potrivită
B 2 asocieri potrivite
FB 3 asocieri potrivite

4. Citește enunțurile, apoi scrie **A** (adevărat) sau **F** (fals) în casete.

- Trebuie să manifestăm grijă față de lucrurile personale și ale celorlalți.
- Animalele fără stăpân trebuie neglijate.
- E bine ca între oameni să existe relații de înțelegere.

S 1 casetă
B 2 casete
FB 3 casete

5. Scrie un drept sugerat de fiecare imagine.

S 1 drept
B 2 drepturi
FB 3 drepturi

A

(a) amenaja: a aranja, a organiza în vederea unei anumite utilizări

B

biodiversitate: diversitatea organismelor vii de pe planetă

C

calitate: 1. totalitatea însușirilor prin care un lucru se deosebește de celelalte; 2. fel de a fi

(a) confecționa: a produce, a lucra, a fabrica

(a) conviețui: a trăi laolaltă, în același loc, cu cineva

D

(a) dobândi: a obține ceva prin muncă, eforturi, perseverență; a câștiga, a realiza; a face rost de ceva, a găsi, a procura ceva; a primi, a căpăta

E

echilibrat: care vedește cumpătate; sobru; auster; cumpătat

excesiv: care depășește limita normală; exagerat, abuziv

F

fermitate: hotărâre neclintită, tărie, statornicie

ființă: tot ceea ce are viață (și se mișcă); viețuitoare, vietate

folos: câștig moral sau material; avantaj, profit, folosință

G

gest: 1. mișcare a mâinii, a capului etc. care exprimă o idee, un sentiment, o intenție, înlocuind uneori vorbele sau dând mai multă expresivitate vorbirii; 2. faptă sau purtare dictată de un anumit scop, de anumite interese, având o anumită semnificație etc.

I

intim: care ține de viața personală

M

(a) manifesta: a arăta prin comportare, prin atitudine etc. un sentiment, o dorință etc.

mimică: modificări ale expresiei feței, care exteriorizează anumite sentimente sau gânduri

N

negativ: lipsit de însușiri bune, de calitate, rău; care produce rău, care este periculos

O

omenie: purtare blândă, înțelegătoare; atitudine cuviincioasă, respectuoasă

P

pajură: pasăre răpitoare cu cioc puternic și tăios, cu gheare lungi și ascuțite, care trăiește în regiunile de munte; acvilă

pozitiv: cu multe calități; demn de urmat

R

rezervație: teritoriu ocrotit prin lege, pe care nu se pot face transformări, deoarece în cuprinsul lui se găsesc plante, animale, minereuri rare, care prezintă importanță din punct de vedere științific

S

sfială: timiditate, lipsă de îndrăzneală; sentiment de rușine, de jenă față de cineva sau de ceva

specie: soi, fel, varietate

T

(a) transforma: a(-și) schimba înfățișarea, a da sau a căpăta alt aspect, altă formă

U

uzat: degradat, deteriorat, stricat, tocit (prin folosire îndelungată)

V

voință: 1. orientarea conștientă a omului spre realizarea unor scopuri și prin efortul depus pentru atingerea lor; 2. decizie fermă și perseverență în învingerea piedicilor, greutăților

